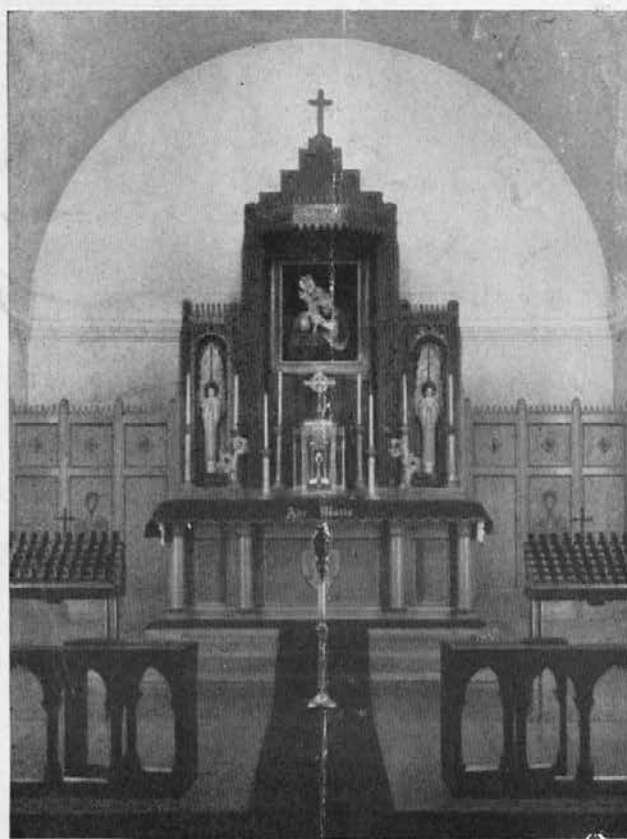

Ave María

SEPTEMBER, 1942 LEMONT, ILL. LETNIK 34

AVE MARIA

Published by

**THE SLOVENE FRANCISCAN FATHERS,
LEMONT, ILLINOIS**

in the interest of the Franciscan Commissariat of the Holy Cross.

Subscription Price: \$2.50 per annum. — Naročnina: \$2.50 letno.
Izven U. S. A. \$3.00.

Editors:
Rev. Alexander Urankar
Rev. Aloysius Madic

AVE MARIA
P. O. Box 608, Lemont, Illinois
Telephone: Lemont 494

Managers:
Rev. Bono Borgola
Bro. Robert Hochevar

Entered as second-class matter August 20, 1925, at the post office at Lemont, Illinois, under the act of March 3, 1879. Acceptance of mailing at special rate of postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, authorized on August 29, 1925.

Naročnikov in dobrotnikov se spominjamo v lemontskem samostanu v vseh svojih molitvah, pri sv. mašah in drugih duhovnih opravilih. Opravimo pa zanje tudi sveto mašo in sicer vsako prvo sredo v mesecu.

Printed by
SERVICE PRINTERS
Lemont, Illinois

AVE MARIA

September, 1942

—Letnik XXXIV

KOLENDAR ZA MESEC SEPTEMBER

1	Torek		Sv. Gaj
2	Sreda		Sv. Štefan Oggerski
3	Četrtek		Sv. Serafija
4	Petek	≡	Sv. Rozalija
5	Sobota		Sv. Justinijan
6	Nedelja		Sv. Zaharija
7	Ponedeljek		Sv. Regina
8	Torek		Rojstvo Marijino
9	Sreda		Sv. Klaver
10	Četrtek		Sv. Tolentin
11	Petek	≡	Sv. Prot in Hijacint
12	Sobota		Marijino Ime
13	Nedelja		Sv. Eulogij
14	Ponedeljek		Povišanje sv. Križa
15	Torek		Sedem Žalosti Sv. Marije
16	Sreda	≡	Kvatre — Sv. Kornelij
17	Četrtek		Rane sv. Frančiška
18	Petek	≡	Kvatre — Sv. Kupertin
19	Sobota	≡	Kvatre — Sv. Januarj
20	Nedelja		Sv. Just
21	Ponedeljek		Sv. Matej
22	Torek		Sv. Vilanova
23	Sreda		Sv. Lin
24	Četrtek		Mati Milosti
25	Petek	≡	Sv. Firmin
26	Sobota		Sv. Izak Jogues
27	Nedelja		Sv. Kozma in Damijan
28	Ponedeljek		Sv. Venceslav
29	Torek		Sv. Nadang. Mihael
30	Sreda		Sv. Jeronim.

V Upravi našega lista si lahko naročite razne molitvenike z debelim in drobnim tiskom. V slovenskem jeziku, pa tudi v angleškem jeziku za svojo mladino. Nadalje dobite razne kipe, rožne vence, pripravo za sprevidanje bolnikov, križe vsake velikosti, kropilnike, škapulirje, kakor tudi obrednik Tretjega Reda. Pišite na Ave Marija, Le mont, Illinois.

POVEST IZ DANAŠNJIH DNI V SLOVENIJI

1.

TO je bilo tiste strašne dni, ko je Hitler roparsko napadel državo Jugoslavijo, ustanovil državo Hrvaško, zato da jo je lažje razbil in da je lažje zaklal Slovenijo. Slovenske gore so tulile, slovenske reke so jokale in slovenski gozdi so ihteli v sočutni boli z ubogim trpinom narodom, ki je zrastel z njimi v celoto ene skupnosti, ene rajske Slovenije. Nemeč Italijan in Madžar so jo mesarili in klali kakor trgajo divje zveri svojo žrtev, ter si jo razdeli med seboj po koščkih, da jo bodo lažje — požrli. Zakovali so jo v strašne suženjske vezi, tako strašne, da niti turške skoraj štiristolet niso bile tako težke. Cela Slovenija je postala samo tricelična ječa, v kateri je stokal Slovenec. Šestnajst sto let je že na pozorišču svetovne zgodovine, ko se je naselil v srcu Evrope, v tem najlepšem kotičku cele Evrope, toda tako težkih dni, kakor so današnji, še ni preživel.

Večerno solnce je zahajalo za gričke Sv. Katarinske skupine nad Medvodjem na Gorenjskem. Milo je pogledovalo na tožno Gorenjsko in ž njo jokalo. Z zadnjimi žarki je božalo kot mati boža svoje trpeče dete in jo tolažilo: 'Ne jokaj! Vidiš, tudi jaz zahajam. Toda jutri bom zopet vzšlo, lepše kot danes. Tudi sonce tvoje svobode je zašlo. Toda samo zato, da bo jutri, — kmalu, prav kmalu, vzšlo z novim sijajem in te s toliko večjo toplino ogrelo in ti dalo toliko močnejšega življenja. Ne jokaj!'

Druge večere o mraku, skoraj tisoč let, so se po celi deželi oglasili zvonovi iz nešteti cerkva in cerkvic, kapel in kapelic, in zapeli svojo milo himno, pozdravno pesem Njej, ki je kraljica slovenskega naroda, Mariji, božji Materi. Kmet na svoji njivi, obrtnik pri svoji obrti, delavec pri svojem stroju, učenjak pri svojih knjigah, vse po deželi se je odkrilo, se prekrizalo in iz več

milijonov vernih slovenskih src je šla proti nebu — molitev večernega "Ave".

Danes pa? O, danes pa vse tiho. Noben zvon se ne sme več oglasiti po celi Gorenjski. Brezbožni Nemeč njih glasu ne prenese. Sicer krščanska, deloma tudi katoliška njegova nemška duša je zastrupljena do dna. Odpadnik, nemški Judež, Hitler jo je zastrupil. Polna srda je danes, srda do vsega, kar je božjega, polna besnega sovraštva do vsega, kar je v zvezi s križem. Večerni zvonovi bi v njej razgibali samo nov izbruh besnosti in divjosti in še bolj bi Gestapo zadivjal po Gorenjski in še bolj kruto udaril po slovenskih vernih srcih. Zato — nič zvonjenja! Nič milega "Ave"!

Sonce, ki je še kukalo iznad teh Sv. Katarinskih vrhov, je še prosila tega "Ave", da ga ponese seboj in ga položi pred tron božje Matere.

"Ne smemo! Ne moremo! Ne puste!" so v žalostni tihoti odgovarjali zvonovi. Slovenec je v svoji lastni zemlji — suženj.

Nad Presko, prav blizu gozda, stoji prijazna domačija Janeza Jamnika. Preje se je ob večerih tako vesela smejala celi okolici v dolinico izmed gostega sadnega drevja. Danes je podobna prestrašeni golobici. S težko grozoto gleda, kaj se vse godi po dolini.

Janez, domači sin, in obe sestri se vračajo s polja, so sadili krompir. Sicer niso vedeli, da bi ga, ali bi ga ne. Slovenski kmet tisto pomlad ni vedel, ali naj obdela svoje polje ali ne? Bog ve, kdo bo v jeseni žel njegove žulje? Slovenska roka težko! "Vse nas bo izgnal," se je govorilo po celi Gorenjski. "Tja v Srbijo podi štajerce. Kam bo nas, sam Bog ve?"

"Morda pa ne bo tako hudo?" je modrovala Jamnica. "Kajpak, posaditi in posejati moramo svoje sadeže, pa naj se že zgodi, kar se hoče. Kar pojdite ga saditi!" Pa so šli.

Doma se je Janez lotil živine, da jo nakrmi in napoji. Dekleti sta vršile svoje delo; ena je pomolzla, druga pa oskrbela večerjo hlevnim kričačem. Jamnica je pa pripravljala večerjo.

V hiši je pa ležal Jamnik, gospodar, težko bolan. Bil je delavec v tovarni v Med-

vodju, pa se je prehladil. Pred tremi leti je opravljal neko težko delo, se ves prepočil, pa napil se mrzle vode. Velikrat je že to naredil preje, pa mu ni nič škodovalo. Bil je preveč trdne narave, "zakaj bi mi danes", si je mislil in se napil, da se pohladi. Pa mu je škodovalo. Sušica ga je zagrabila. Dolgo se ji je ustavljal. Več let je bolehal. Pa se mu je izboljšalo, pa zopet poslabšalo. V začetku se za bolezen niti zmenil ni. "To bo že prešlo. Malo sem se prehladil, pa se bo že pozdravilo" si je mislil. Pa se ni! Kruta morilka jetika je zasajala svoje krute kremplje vedno globlje in globlje v njegova pljuča in vedno hitreje izsesavala njegove življenske moči, preje tako močnega in krepkega gorenjskega moža, ki ni vedel, kaj je bolezen.

Jamnik je delal v tovarni, žena z otroci so mu obdelovali polje, ki si ga je počasi nakupil, da je imel kar lepo premoženje. Pridelali so toliko, kolikor so potrebovali za svoje življenje, tako da so lahko skoraj vse, kar je zaslužil Jamnik v tovarni, devali na stran za slabe in težke čase, ki pridejo preje ali sleje, na ta ali oni način v vsako hišo. Zlasti kaj rada pride bolezen, da, skoraj v vsako hišo pride preje ali pozneje, v tej ali oni obliki. Danes zagradi tega, jutri drugega, vsakega pa preje ali sleje enkrat gotovo. In za take čase je le dobro, če je kaj na strani. Ker sta bila Jamnik in Jamnica dobra gospodarja, sta tudi s tem računala. Bolezen pa vsaka stane. Stanejo zdravniki, stanejo zdravila, morda še bolnica, morda operacija. Bog ve! Vse lahko pride. In takrat, gorje, če ni kupčka na strani! Koliko prezgodnih grobov izkoplje ravno uboštvo, ki ne dovoli ne zdravnikov, ne zdravil, dostikrat niit priboljškov pri hrani, ki so tako važni pri boleznih.

Pri Jamnikovih se očetova bolezen vleče že več let. Koliko zdravnikov je že obhodil! Koliko zdravil pokupil! Vse, vse je poskusil, kar je zdravnik predpisal, ali je kdo nasvetoval, da bi znalo pomagati. Ne bi še rad umrl. Premlad je še Jamnik. Niti petdeset še nima. Tudi je zelo visel na življenju, kakor vse močne in zdrave narave. Tudi družina ga je skrbela. Sin gre v

svoja nora leta. Hčerki rasteta kot konoplji. Ravno v teh letih pa bodo najbolj potrebovali močne očetove roke. Zato je Jamnik res visel na svojem življenju z vsemi mišicami svojega srca. Zato pa tudi ni štedil s prihranki iz kupčka na strani ne za zdravnike, ne za zdravila. Pa kar nič ni pomagalo. Toda dokler mu je še jed dišala, je že še bilo. Narava je hitela nadomeščat življenske sile, ki jih je pila iz njegovega telesa kruta sušica. Toda slednjič se mu je uprla vsaka jed. Le s težavo in silo je vžival stvari, ki mu jih je Jamnica kuhala. S tem je pa še hitreje slabil in slabil. Tako je prišlo, da ga noge niso hotele več nositi. Opešale so. Leči je moral. In sedaj je že dva meseca na postelji. Če je le malo poskusil vstati, se mu je zvrtelo v glavi, pa je moral leči. Samo lep sončni dan so ga s težavo spravili nekoliko na sonce, da bi ga ogrelo in mu morda pomagalo.

Ko je tako preležal sam na postelji, ko je šla družina za svojim delom, in je gledal svoje posušene roke, katerih je bila že sama kost in koža, se je zamislil v svojo bolezen. Parkrat je posebno bridko začutil svoj nevarni položaj. Čutil je pojemanje življenjskih sil in vedno bolj mu je vstajala pred izmučeno dušo strašna resnica — izgubljen! V takih trenutkih ga je v prsih nekaj stisnilo, da so mu solze prišle v oči. Tako mlad in krepak še, pa . . .!

Družina je čutila nesrečo, ki jih bo zadel morda prav kmalu. Saj so jim vsi zdravniki skrivaj povedali, da je — izgubljen. "Nobene pomoči ni več," so jim povedali, da jih je zarezalo v dušo kakor z nožem. Gledali so ga, kako pred njih očmi hira in hira. Slišali so njegov vedno votlejši kašelj in kašelj. Stregli so mu, kolikor so mu mogli. Vsako željo so mu brali že kar iz oči. Vse bi bili dali, samo ko bi ga mogli ozdraviti. Toda kako? Ko je pa kruta morilka jetika tako neusmiljeno zadirala svoje kremplje vanj vedno globlje in globlje.

Posebno Jamnica je težko čutila moževo bolezen in se bala onega trenutka, ko bo — vdova. Z gospodarstvom bo že kako. Toda otroci, otroci! Tudi njo so skrbeli. Kako jih bo vodila v letih, ko je krepka oče-

tova roka tako potrebna, morda najbolj potrebna v človekovem življenju? Njo ne bodo tako ubogali in se je ne bali, kakor bi se očeta.

Ko je tako stala pri peči in kuhala, se je pogosto zagledala v prasketajoči ogenj v peči in se zamislila. Posebno kadar je slišala iz sobe možev globok in težki kašelj. Zajokala je glasno. Pa si je hitro obrisala solze, ko jo je mož poklical v sobo, da mu je, ali poravnala posteljo, ali mu dala zdravil, ali vode v suha usta.

Jamnik ni bil veren mož. Imel je sicer zelo verne starše, ki so ga vzgojili strogo versko. Toda kot delavec je zašel v družbo brezvernih socializmov, ki so ga izvabili v svojo organizacijo. Kot fant in tudi še nekaj let kot mož, je bil zvest pristaš in prijatelj pokojnega delavskega voditelja Dr. Kreka in je z njim ustanovil prvo organizacijo delavstva tovarne, kjer je delal. Ko je Dr. Krek umrl, in delavstvo ni imelo več tako dobrega očetovskega vodstva, kakor je bil Dr. Krek, so socialisti ustanovili svoje društvo, ker se jim je zdelo, da katoliško društvo več tako ne skrbi za delavske koristi, kakor je preje, ko je delavstvo vodil Dr. Krek. Socialisti so tudi priredili več štrajkov, ki so bili uspešni in so delavcem precej zvišali plače. To ga je nagnilo, da se jim je še bolj pridružil. Bil je pač marljiv socialni delavec in zaveden delavec. Dr. Krek ga je naučil, da je v združenju moč. Socialisti so bili pa — vsaj na videz — bolj delavni tiste dni in to ga je premotilo. Tu je pa seveda moral poslušati marsikaj proti veri, zlasti proti duhovščini.

Dolgo časa se jim je upiral in na vsake take trditve nevstrašeno vstal in brezverske in protiverske svoje tovariše krepko zavračal. Prišel je pa nekoč v spor z občinskimi "klerikalnimi" možmi radi nekaterih gospodarskih vprašanj, kar ga je še bolj pahnilo v nasprotni tabor. Govorjenje proti duhovščini in veri pri društvu, posebno pa pisava nasprotnih listov, delavskih in političnih, ni mogla ostati brez globokega vpliva na Jamnika in v nekoliko letih je bil celo voditelj teh bojev. Nekoč je prišlo v

občinskem svetu na vrsto vprašanje plače organista, za katero je morala skrbeti po postavi občina. Ker je bil v sporu z organistom, je naravno še toliko bolj nastopil proti temu in tako prišel v spor z župnikom. Župniku je bilo dobrega in zmožnega moža jako žal. Poskusil je vse, da bi ga ohranil na verski strani, pozneje, da bi ga pridobil nazaj. Večkrat ga je obiskal. Pa slednjič mu je Jamnik kar odkrito povedal, da mu njegovi obiski niso ljubi, da raje vidi, da župnik ne prihaja. Tovariši, ki so videli duhovnika pri njem, so mu to pri sejah in na cesti, ali pri delu očitali, in se iz njega norčevali, kar ga je bolelo. Tako je prenehal hoditi tudi v cerkev.

"Kaj nam pa delavcem duhovnik v cerkvi da?" je rekel večkrat. "Obeta nam samo srečo po smrti. Mi pa potrebujemo kruha tukaj. Mi hočemo sreče tukaj na zemlji!"

Slednjič je prišlo celo tako daleč, da je postal kar naravnost sovražen duhovščini. Marsikak strupen dopis proti nji je prišel v razne liste izpod njegovega pereca, zelo strupen. V tisti dobi po vojni je pač bilo sramotenje duhovščine po Sloveniji moderno, saj so ga podpirali in gojili "odličnejši narodni" voditelji, skoraj vse izobraženstvo. Jamnik je pozabil na vse svoje delavsko delo kot fant in v prvih letih kot mož z Dr. Krekom. Pozabil je na vse, kar je Dr. Krek storil za izboljšanje delavskih razmer, plač in gmotnega stanja slovenskega delavstva, da je bil on, duhovnik tisti, ki je prvi priskočil slovenskemu delavstvu na pomoč in ga organiziral.

"Ej, kaj Dr. Krek?!" je odgovarjal župniku, ki ga je na to večkrat opozarjal, dokler je še hodil k njemu v vas. "On je bil edini."

Da, tisti časi v Sloveniji niso bili zdravi, niso mogli koristiti malemu narodu, kakor je slovenski. Slovenski duhovnik je bil vseh tisoč let vendar tako povezan s svojim narodom in slovenski narod tako s svojim duhovnikom, da je bil njegov edino pravi voditelj, varih in pomočnik. Kdo pa je obvaroval narod, da že zdavnaj ni propadel, ni klonil pod pritiskom avstrijskega ponem-

čevalnega zistema v Sloveniji, če ne duhovnik? Vsa dolga stoletja je meščanstvo in slovenska inteligenca po mestih nemškutarila, bila zastrupljena z nemškim duhom, nemško pisala, pa tudi nemško govorila. Slovenski jezik kot jezik mesta ji je bil "kmetavzarski". Samo slovenski podeželjski duhovnik je ostal zvest svojemu narodu. Ž njim je živel njegovo revno kmetiško življenje, ž njim bil tepen in preganjan in zaničevan. V cerkvi na prižnici in na koru mu je ohranjal slovenski jezik. V svojih župniščih ga je pa zbiral in ga učil pisati in brati, da mu ohrani jezik.

V tistih časih je pa ravno to meščanstvo, ta slovenska inteligenca na vse to pozabila in se narodu predstavljala kot edino narodna. Duhovnika je pa slikala kot sovražnika naroda. Narod pa, kakor se to le prerado zgodi, je res pozabil na vso svojo zgodovino in se dal naščuvati proti tem svojim dobrotnikom. Tako je nastala takozvana "klerikalna gonja", v katero je Jamnik tako dejavno posegel za svoj okraj. Norčevanje in zasramovanje duhovščine je bilo nekaj "modernega". Kdor je to dobro znal, je veljal za naprednega, je bil naroden, kdor je ostal zvest svojemu vernemu narodu, pa samo "klerikalec".

Jamnico je ta moževa sprememba v pričanju v začetku zelo bolela. Pogosto sta se sprla in je prišlo do hudih prepиров v hiši. Toda dobivala je tudi ona v roke slabo časopisje, brošure, veliko ji je mož povedal, kajpada, saj je bila človek, kakor drugi, pa je počasi počasi lezel ta strup tudi v njeno dušo. In v nekoliko letih je postala tudi sama taka, da, marsikdaj celo hujša od moža. Za duhovnika ni imela nikdar dobre besede. Tudi ona ni skoraj nikdar več šla v cerkev. K sv. zakramentom pa še najmanj.

Sedaj, v tej bolezni pa, je prišlo drugače!

Ko je Jamnik tako preležal cele ure sam doma na postelji in se mučil s svojim težkim kašljem, zlasti pa, ko mu je vedno strašneje stopalo pred dušo spoznanje — izgubljen si, se ni mogel in ni mogel otresti starih spominov, spominov, ki niso bili sedaj v bolezni nič kaj prijetni zanj. Zopet

in zopet je preživel v svoji domišljiji mladost, svoje delo za delavsko vprašanje, posebno ono s plemenitim Dr. Krekom, in ono . . .! Tega se je pa ustrašil. Bližajóča še smrt tako spremeni mišljenje človekovo! S strašnimi krempnji smrti v svojih pljučih, zasajenih globoko v njegove kosti, naka, kar vse nekam drugače je videl vse svoje življenje. Smrtna luč, v nekam drugačne barve zavije vse, kar je bilo. Nikdar bi si Jamnik ne mislil, da je tako. Pa je in sicer precej neprijetno! Dolgo časa se je otresal teh misli in teh spominov, in sicer vspešno.

"Prav sem imel! Tako je!" je dejal sam sebi odločno.

Počasi se je pa tudi to spreminjalo, zelo spreminjalo. Domišljija, zlasti bolna domišljija izmučenega telesa, ko so začeli še živci popuščati, je pa kar sama proti njegovi volji, proti vsemu trudu, da bi jo izpegljal na drugo plat, silila tudi v zadnja leta. Posebno, ko je stopala vsak dan bolj živo pred njegovo dušo kakor strašna pošast, ki se mu je rogala v obraz — smrt. Izgubljen si!, mu je zadonelo po celi duši, da ga je streslo. Toda . . .? Da, toda! Ta strašni toda! Ko bi ga ne bilo! Smrt, toda, kaj potem? Zopet ga je streslo, kakor bi ga huda mrzlica zagrabila. Roke so se mu še bolj tresle. Oči so mu nemirno begale sem in tja po sobi in iskale prijetnejših lepših slik, lepših spominov misli. Toda, kje jih naj najde? Ta kašelj, kako ga muči! Pa je nekoliko zadremal, premišljevanje ga je utrudilo. Pa te sanje, tako strašne mrzlične sanje, sanje o preganjanju, sanje o . . . da, o vsem, kar je neprijetnega, strašnega in hudega! To je pač največja muka v taki zavratni bolezni, kakor je sušica, ko človek umira po požirkih vode, katere izpije, po kapljicah zdravil, katere izpije. Vse, vse samo umiranje, umiranje pri popolni zavesti. Človek gleda sam svoje umiranje in ga preživlja vsako uro, vsako minuto zopet in zopet, pa vedno strašneje, kolikor bližja je resnica — konec!

Zadnje dni mu pa izbegana domišljija kar več ni pustila misliti drugega, kakor na . . .! Da, kakor na svojo — zmoto. Da,

zmoto! Kar priznal jo je odkrito in junaško. Kaj bi slepil samega sebe, kakor se je slepil toliko let! Da, samo slepenje samega sebe je bilo, ko je pustil Boga, vero svojega dobrega očeta, svoje dobre matere. Priznal je. In spomnil se je tudi strupenih govorov proti veri, proti cerkvi, proti duhovščini, strupenih člankov, katere je spisal. Prav dobro se jih je spominjal. Še preveč! O, da bi jih mogel pozabiti! Kaj bi dal! Pa jih ni mogel. Kakor strašne pošasti so legale k njemu na posteljo, so mu legale na dušo, samo da ga mučijo, mučijo, in mu grene te že itak težke trenutke. Ko bi ne bil sprt z župnikom, gotovo bi ga sedajle že obiskal. Kako si ga je želel! Kako bi ga bil vesel! Toda?

Ko ga je Jamnica videla hirati in poje-mati, ko ga je videla dostikrat vsega zbe-ganega in prestrašenega, bi ga bila rada opomnila na duhovnika. Toda, ker ni bila sama več verna, bi bila to storila samo radi drugih. Kaj bodo rekli sorodniki, ako umre brez duhovnika. Vsi so verni. Kaj bodo rekle sosede?

“Grda ženska! Še na smrtni postelji se ga ni usmilila, grda brezverka!” Tako bi govorile. Posmehovale bi se ji, če tudi nekatere niso bile Bog ve kako verne. Pa saj veste, kaj je svet! Kako bi jo bolelo, ko bi ji katera zabrusila: “Zamudila si ga! Ali ni to grdo?”

Pa se je že odločila, da mu bo rekla in je s tem namenom šla v sobo k njemu. Pa ko ga je videla njegov bled in izmučen obraz, se je premislila. “Ne bom ga razburjala! Morda pa še ni tako hudo? Ko bo popolnoma oslabil, bom sama poklicala duhovnika,” si je rekla in zopet odšla od postelje. “Zvečer mu bom rekla,” je sklenila po-dnevni. “Zjutraj mu bom rekla,” je sklenila zvečer.

In tako je odlašala in odlašala iz dneva v dan. On je pa slabel in slabel. Oba, Jamnik in žena, sta mislila isto, da bi rada izgovorila neko besedico tako rada. Obema je bila na jeziku. In ko sta se pogledala in so se oči vjele, se je obema zdelo, da sta si očitala drug drugemu: “Zakaj ne zineš? Zakaj ne izrečeš besedice, ki je vendar ta-

ko naravna v tem trenutku. — Duhovni-ka!” Pa kar ni šla in ni šla iz ust ta beseda. Preveč je bila pač zvezana z spomini, vsaj sedaj v bolezn, vsaj sedaj, ko treba z mislijo na duhovnika moliti neprijeten “con-fiteor”. Napuh in trma človeška! Oba sta grda, pa vendar tako človeška.

(Dalje v oktobru.)

STISKA SRCA

(Pismo ob prvem petku. Ponatis iz “Slo-venca” v marcu 1942.)

DOBRO se vaju spominjam obeh. Vi ste bili eno leto mlajši od Vašega brata, ki se je bil posvetil pravnim študijam. Vi ste ljubili mladino in ste se posvetili profesuri. Od tega je že precej let. Oba sta bila zelo nadarjena — to ni poklon, le ugotovitev. Toda pri Vas je bila vera trden temelj, vsaj tako se mi je zdelo iz vseh pogovorov in debat, ki sva jih imela.

Vaš brat je tisto leto dobil štipendijo za študij v inozemstvu. Ko se je vrnil, je pozabil na vero in Kristusa. Cerkev mu je postala skoraj odvrtna.

V teh rečeh nikoli ne sodim naglo. Razumem, kolikih vplivom je izpostavljen mlad študent v širokem svetu, in ko se vrne v domače mesto, se mu zazdi vse tako čudno majhno in neznatno in celo omejeno. Zato tudi razumem Cankarjevo besedo:

“Da bi bil kakor ti, o mati, cvet na polju!”

Toda oče in mati sta tedaj zelo in veliko trpela zaradi Vašega brata. Bila sta globokoverna in onostransko življenje zanju ni bila samo lepa beseda, temveč vesela in veličastna resničnost, ki se je zanjo treba truditi.

Lansko leto sta imela oba z bratom dopust. Tedaj sta se sešla. Poslušal sem dva-

krat, trikrat, Vajine razgovore. Vaš starejši brat Vam je neprestano ugovarjal in vas izzival. Vi ste mu po močeh in dovolj dobro odgovarjali. Vendar me je takrat zaskrbelo za Vas.

Zakaj Bog dopušča, da Njemu zveste večkrat obiše skušnjava, ki bi postala naravnost usodna, ako bi ne bilo vedno pri roki velikih milosti.

Tudi pri Vas je bilo tako. Obšla Vas je skušnjava nevere. Naenkrat Vam je zmanjkalo otroške prisrčnosti, zavzetnosti, mirne gotovosti.

Vprašanja Vašega brata so bila često tako običajna, kakor jih srečavamo vsak dan pri ljudeh, ki bi radi svojo nevero in svojo brezversko življenje opravičili.

“Zakaj nas je Bog ustvaril, da bi bili pozneje izgubljeni?”

“Kje je božja previdnost, toliko hvaljena in opevana v vseh molitvenikih, pa se zdi, da je močno počasna?”

In podobnih vprašanj Vam je natrosil brat celo vrsto.

Čisto točno čutim posmeh teh pametnih ljudi, češ, da je vera res le neke vrste omotičen sen, za tolažbo, za slabotne, za manj odporne v življenju, za šibke nature. Za modre, preudarne, hladne, trezne ljudi — je vera odveč. Torej le vez, le pregraja pred čudovito brezbrežno svobodo.

Zadnjič sem Vas videl zbeganega, zame skoraj niste našli časa, da bi se razgovarjala. Bili ste v zadregi. Pa sem Vas spregledal. In tudi Vašo bridko negotovost.

Vem in slutim, da ste molili. Toda svojih dvomov niste mogli nikomur zaupati. Vsaj zdelo se Vam je tako. Potem je v Vas vse umrlo. Čudovita stavba Vaše vere se je sesula. Ostala je bridka gomila spominov. Hoteli ste napraviti črto — in za to črto naj se prične novo življenje brez Boga Vaše mladosti.

Morda ni vse tako točno kot Vam tu razlagam. Vendar mi je hudo, ker ste mi ljub in že več let spremljam Vaše delo z vsem spoštovanjem. Vem tudi, da Vas študentje ljubijo in cenijo. Zato Vam pišem nekaj iz Tomaža Akvinskega:

“Božja modrost in dobrota je določila,

da so vse stvari, tudi tiste, ki mislimo, da jih naš človeški razum dojame, podvržene veri. In sicer tako, da vsi, ki imajo dobro voljo, lahko postanejo deležni tega božjega spoznanja, da se obvarujejo pred zmotami in dvomi.”

Svetujem Vam tudi, da se zavedate enkrat za vselej, da sta to dva docela različna svetova — svet vere in svet nevere. Zato se ne smete čuditi, če dobite taka vprašanja med otroci nevere. Našli boste pa pogosto toliko čudovite nedoslednosti prav med izrazitimi “neverniki”, da Vas bo prevzelo sočutje, ali pa se boste strme čudili božji dobroti, ki na nitki slabotne navade, na nitki davnih sporočil, na nitki družinske pietete — vodi srce človekovo do konca, da vendar še najde milost.

Lepo Vas pozdravlja Vaš —r. —l.

VELIKI POMEN BARAGOVE NEDELJE

Govor na Baragovo nedeljo v Lemontu, Ill.
12. julija 1942.

III.

BOG je človeško družbo uredil po narodih, to je večjih skupinah, ki so po krvi, jeziku, veri, zgodovini, značaju in deželi povezani skupaj v večjo družino — v narod. Kod družina naj bi se člani enega naroda med seboj ljubili in si drug drugemu pomagali do sreče in zadovoljnega življenja na zemlji, kolikor se pač zadovoljno življenje na zemlji doseči da. Ljubezen do naroda je toraj vsakemu človeškemu srcu nekaj naravnega in za urejeno življenje v družini celotnega človeškega rodu nujno potrebnega. Kristus Gospod sam nam je dal prekrasen zgled ljubezni do svojega naroda. Nešteto dokazov je dal, kako je ljubil narod, katerega kri je bil kot človek. Jokal je sočutne ljubezni na cvet-

no nedeljo, ko je gledal njihov pogin. Ko je Kananejska žena prišla prosit zdravja za bolno hčer, jo je nerazumljivo osorno zavrnil: "Ni prav metati kruha psom." Silno ostra beseda!

Kdo sme in more zameriti, če tudi Slovenec ljubi svojo slovensko zemljo in svoj narod? Da, dolžnost tudi nas je, da se ljubimo med seboj tudi kot narod.

Kako naj pa se to doseže tu v Ameriki, ko vendar gre vse v amerikanizacijo?

Kako?

Poglejmo samo svoje irske, nemške, angleške, poljske in druge sodržavljane! Zasedajte njih narodno življenje! Kedaj so Irci na primer že izgubili svoj irski jezik! Kedaj so prišli v Ameriko! Peti in šesti rod je že tukaj v Ameriki, pa ga boste našli danes še tako irskega, navdušeno in prepričano irskega, kakor je bil njih praded ki je pred sto leti prišel v Ameriko, ali pa še bolj. Pa jim kdo zameri? Jim more kdo zameriti? Nasprotno! Vsi jim dajejo čast za to. In to je tudi edino pravilno! "Kdor se svojega naroda sramuje, svojo mater zaničuje!", nas uči naš veliki škof Slomšek. Vsakdanja skušnja nas tudi uči, da kdor svoj narod zataji, bo prav lahko tudi svojo vero zatajil. Če vsi drugi narodi tako delajo, more, da, sme kdo nam Slovencem zameriti, če delamo isto?

Baragovi dnevi naj imajo zato tudi namen, da vzbujajo pri nas, ameriških Slovincih, isto narodno zavest, kakor jo imajo Irci in drugi sodržavljani drugih narodnosti. Tudi naš slovenski Amerikanec naj vsikdar ponosno prizna: Amerikanec sem, slovenskega rodu! To pa toliko lažje, ko lahko kaže na velikega našega rojaka Barago, ki je toliko storil za Ameriko kot nosilec, kot pionir krščanske kulture tu v Ameriki. Baraga je bil Slovenec. Slovenska mati ga je rodila in dala Ameriki.

Zato nas morajo Baragovi dnevi navduševati za delo za njegovo beatifikacijo tudi iz slovenskega vidika, zato ker je bil Slovenec, zato ker bo z njegovim češčenjem češčen tudi naš narod, tudi mi.

Morda bi nas znal kdo radi tega malo grajati. Le naj nas! Nič se zato ne bomo

in se bomo ne smeli zmeniti! Če drugi narodi časte svoje velike može, so nanje ponosni in pri vsaki priliki povdarjajo njegovo narodnost, zakaj bi Slovenci ne smeli? Za vse enaka pravica! Mi Slovenci kot tako majhen narod smemo to toliko bolj! Mi bomo poslušali nauk našega Slomška in se ravnali po njem, kakor se tudi vse druge narodnosti po njem ravnaajo, če tudi ne vedo, da nas je tega učil naš veliki škof in voditelj Slomšek.

So, žalibog, celo med nami ameriški Slovenci naši versko odpadli bratje, ki nas smešijo radi našega dela za Barago. Toda mi jih samo pomilujemo. Reveži se ne zavedajo, da delajo s tem tudi proti svojemu narodu, proti sebi. Norčujejo se iz sebe samih! Ne vidijo, kaj bo beatifikacija Barage pomenila tudi za naš narod! Največji slovenski dan, svetovni slovenski dan bo tisti, ko bo Baraga beatificiran. Dan slovenskega imena in slovenske časti po celem svetu bo. Z Baragom svetnikom bo šla po celem svetu, v vse dele sveta, v vse narode in vse jezike in vse dežele tudi naše slovensko ime. V milijone katoliških src po celem svetu bo šlo z Baragom tudi naše slovensko ime. Na vse oltarje, kamor bo prišel Baragov kip ali njegova slika kot svetnika, bo šel tudi naš narod.

To je tretja velika misel Baragovih dni tu v Ameriki, tretji veliki namen, ki ga morajo imeti. Dal Bog, da bi tudi tega razumeli v vsej njegovi važnosti in veličini za nas, da bi nas navdušil, da gremo na to delo vsi brez razlike našega prepričanja in mišljenja.

IV.

Velika misel Baragovih dni je pa zlasti danes misel in zavest potrebe molitve za naš narod.

Ob severnem morju, pri Poljski, živi litvinski narod. Po številu je prav tako majhen kot naš. Po vernosti in trpljenju pa nam zelo soroden. Tudi njegova dedščina je bila samo sužnost in trpljenje. V zgodovini tega naroda beremo, da ga je napadla ruska vojska, da ga vniči. Planili so nadenj z veliko številnejšo vojsko, kakor jo

je pa litvinski narod mogel postaviti v obrambo svojega obstoja. Že se je nagibala zmaga na stran sovražnika. Litvinska vojska se je že nameravala udati, ker je bila izmučena in izkrvavljena. Pa se je cel litvinski narod doma obupno zatekel v goreči molitvi za pomoč in rešitev k sv. Kazimirju, ki je bil bolj litvinske krvi, kakor poljske, in je bil njihov kraljevič. In ne zastoj. Ravno, ko bi se bila imela odločiti zmaga proti Litvinom, pravi legenda, se je naenkrat prikazal sv. Kazimir kot mogočen vojskovodja pred litvinsko vojsko, jo navdušil na boj, stopil na njeno čelo, jo pogнал v obupen odločilen naskok in zmaga je bila dosežena. Sovražnik je začel bežati. Litvinski narod je bil rešen.

Naš slovenski narod doma je danes v prav enakih težavah in v enaki stiski. Sovražnik ga je napadel, da ga vniči in ubije. Vničiti im hoče pa tudi njegovo vero. Strašna je bitka, ki se prav kar vrši. Narod že klone, že obupava. Ali bo vzdržal? Bo zmagal? Se bo ohranil?

Gotovo in jasno je, da ga more rešiti samo božja pomoč.

Izraelski narod je v enaki stiski zakričal obupno k Bogu po pomoč, ko ga je napadel Goljat. Poslal je proti njemu samo pastirčka Davida, ki je šel nadenj. Pa ga je premagal samo s fračo in kamenčki. Zakaj? Zato, ker je Bog pomagal. V svetovni zgodovini imamo veliko sličnih slučajev. Slaba, mnogo slabejša vojska se je morala boriti za svoj obstoj proti ogromnim vojskam, pa jo je premagala, ker je bila božja pomoč na njih strani. Na primer: Vojska krščanskih narodov zoper Turka pred Belgradom za časa sv. Janeza Kapistrana. Vojska Konstantina Velikega. Zmaga poljskega kralja Sobijeskega pred Dunajem proti Turkom. Bitka pri Lepantu. Naj omenjam tudi še mnoge zmage posameznih slovenskih fara in občin v turških napadih. Številne Marijine cerkve na gričih po slovenski domovini so samo stoletni hvalni spomeniki takih zmag. Možje so se borili skozi cerkvena okna, z zvonika. Pred oltarjem Marijinem je pa obupno kričala, jokala in molila občina, starčki, otroci in

žene in klicala: Marija pomagaj! Pa so bili neštetokrat rešeni.

Baragov dan, kaj nam drugega govori, kakor to isto! Ali naj mi ameriški Slovenci samo gledamo obupno bitko svojega naroda doma za svoj obstoj? Naj samo jokaje čitamo ali poslušamo strašna poročila o njegovem trpljenju? Baragov dan nam kriči: Slovenci, kakor litvinski narod, tako tudi mi k svojemu bratu svetniku! K Baragi! Ameriški Slovenci, ki se ne morete boriti, vsi na kolena pred vaše oltarje, pred Boga, pred Marijo! Vsi roke kvišku v goreči molitvi: Bog, reši svoj narod! Marija Pomagaj! po priprošnji našega brata svetnika škofa Barage.

Da, prišel je veliki trenutek za nas ameriške Slovence, da pokažemo če smo še sinovi trpečega in umirajočega naroda, ki je tisoč let umiral, pa ni umrl, zato ker je veroval, mogočno veroval, dejansko veroval, tako živo veroval, da je vedel, da mora v stiski k Bogu, k Mariji, tako živo veroval, da je bilo njegovo zaupanje kot Triglav močno, zato pa tudi njegova molitev močna kot Triglav, vstrajna in zaupna, zato pa tudi zmagovita. Danes je veliki in usodni trenutek, kakor za litvinski narod, da se prikaže in pokaže s svojo pomočjo naš Baraga in nam pomaga, in nas reši. S tem pa da nam pomaga tudi pri našem delu za njegovo čast, katere sicer on ne potrebuje, ki je pa tako živo potrebna nam, njegovim bratom in rojakom, potrebna našemu narodu doma, in nam ameriškim Slovincem. Baragov dan naj izprosi od Boga povelicanje svojega zvestega služabnika pred vsem svetom s čudežem, pred vsem s čudežno pomočjo in rešitvijo slovenskega katoliškega, trpečega naroda.

Pa tudi to prosimo, kakor je prosil pogosto židovski narod, da naj Bog pokaže, "da ga ni Boga, kakor je naš Bog," da je močnejši kot vsi njegovi sovražniki, močnejša njegova moč kot vse motorizirane njihove vojske z njihovimi bombniki, kanoni, podmornicami in drugim orožjem. Oni "zaupajo v to svoje orožje, mi pa zaupamo v našega Boga." Naj ne bomo osramočeni, da bi narodi rekli: "Kje je njihov Bog?"

Velika misel Baragovih dni, je toraj misel velike molitve za našo rešitev.

V.

Velika misel Baragovega dne je pa tudi velika ameriška misel.

Pretrsljivo je, gledati še danes marsikje neko nerazumevanje velikega, pa strašno nevarnega časa tudi za nas tu v Ameriki, za celo mogočno našo državo. Zastonj so resna svarila naših državnih voditeljev, ki nam kličejo neprestano: Sosedove hiše — vse države po celem svetu — so v plamenih. Tudi naša hiša, naša država je v plamenu itd., smo že v vojni in v nevarnosti. Pa kako brezbrizno mnogi gledajo pri polni mizi skozi okno ta strašni požar! Vživajo dobrine, kakoršnih celi svet nima več, ker strada in strašno trpi, pa pravijo: Kaj nam mari?

Bratje, tudi naša hiša že gori! Če pade naš narod doma, če zmaga sovražnik našega naroda doma, pademo tudi mi, tudi naša država se bo zamajala v temeljih.

Ne samo za naš narod doma gre danes. Gre tudi za nas, za našo državo Ameriko. Glejmo trpljenje narodov po Evropi. Vse to bo prišlo nad nas v še strašnejši meri, ako zmaga skupni sovražnik.

Baragov dan nam kliče tudi kot Amerikancem: Molite, bratje! Bratje, molite in kličite po Baragi k Bogu, k Mariji za pomoč! Vsi na kolena! Vsi roke k molitvi! Vsi pred naše oltarje! Trpljenje bo strašno, če nas zadene. Kličimo k Bogu, dokler je še čas! "V ugodnem trenutku, te bom uslišal," nam govori Bog v sv. pismu. "Klicali me boste, pa vas ne bom uslišal," nas svari na drugem mestu. Ne bom vas uslišal, ker ste zamudili veliko priliko, predno se je to zgodilo.

Če naši brezverni, neverni, brezbožni sodržavljanji tega ne store, nas ne sme motiti! In gorje nam, če bi nas motilo. Oni ne verujejo v molitev. Mi verujemo! Pokažimo sedaj, če res verujemo, če res živo, močno in zaupno verujemo! Naši fantje, naši možje nam v milijonih odhajajo na fronte sveta. Defense bonde podpisujemo. Vse je prav in vse je naša dolžnost. Toda kot kato-

liki pa vemo, verujemo in smo in moramo biti trdno prepričani, da "ako Bog ne varuje hiše, se zastonj trudi tisti, ki jo varuje!" Ne bo zmagalo samo orožje, ne samo naši fantje, Božja pomoč, božje varstvo je potrebno. Gre za strašno velike stvari!

SKLEP.

To je tista velika misel, katero sem imenoval v začetku veliko misel Baragovega dneva, velika misel današnjega slavlja tukaj v Lemontu.

Jo bomo razumeli v vsej njeni veličini in važnosti? Bomo šli vsi ameriški Slovenci navdušeno in požrtvovalno na delo za svetniško čast svojega rojaka Barage? Dal Bog! Če pa ne, je pa samo eno jasno — ni smo ga vredni.

Bomo razumeli veliko dolžnost goreče molitve k Baragi in po Baragi za rešitev slovenskega naroda doma in za rešitev naše velike nove domovine, nas samih?

Da, velika je ta misel, vredna vseh naših žrtev! Vredna vsega našega dela! Vredna pa zlasti, da ji vsako leto kakor kot skupina, tako tudi po naselbinah posvetimo vso svojo pozornost in skrbimo, da bodo Baragovi dnevi med nami v resnici tako veliki, kakor je misel velika.

Veliki naš rojak, škof Baraga! Trdno smo prepričani, da si ti že svetnik pri Bogu. Mi smo te v svojih dušah, v svojih družinah in v svojem narodu že razglasili za svetnika. Vemo, da Ti te časti na svetu ne potrebuješ. Tudi Bog je ne potrebuje, potrebujemo jo pa mi tukaj, mi tvoj narod in naša Amerika in celi krščanski svet.

Zato se danes zaupno obračamo k Tebi z obupno prošnjo: Izprosi nam od Boga in Marije pravega razumevanja važnosti velike misli, ki je podlaga Tvojih dni med nami.

Izprosi nam pa tudi tako močne in žive vere, da se bomo z obupnimi in gorečimi molitvami zatekli po tebi k Bogu in Mariji: za rešitev krščanskega imena in krščanske vere na svetu, za rešitev naše velike domovine Amerike, pa tudi za rešitev tvojega in našega slovenskega naroda doma.

Baraga, prosi za nas!

TUDI SLOVENCİ V "JUŽNI" RADI ROMAJO

(Poroča "Slovenski list" v Buenos Airesu.)

Že šestič smo se zbrali letos za poslednjo majniško nedeljo v Lurdu. Kakor vselej tudi letos v lepem številu, ki bi bilo pa brez dvoma še mnogo večje, ako bi vreme ne strašilo. Toda kljub grozečemu dnevu, ki je bil zjutraj, in celo do opoldne, prav slab, smo doživeli lep dan. Ob pol dveh se je nasmehnilo sonce in obljubilo lepše popoldne in res smo lahko spravili dežnike, katere smo dopoldne za potrebo nosili s seboj.

Ko je bila napovedana ura, so se začeli vsipati rojaki iz vseh strani in kmalu so bile zasedene vse klopi pred votlino.

Tisti, ki je bil namenjen, je prišel. Pa bi bilo treba, da bi bila vdeležba še večja. Saj je bil to vendar dogodek, kateri je moral vzbuditi v vsakem slovenskem srcu odmev klica iz mučeniške domovine. Druga leta smo se ta dan zbirali zato, da smo slovesno zaključili majniški mesec, letos pa je bil namen našega shoda tudi glasna molitev za domovino, nikdar tako zaničevano, nikdar tako poteptano . . .

Morda nas je bilo 500. Saj to ni majhno število, če bi bila stvar kake navadne slovesnosti; toda vpričo smisla, ki ga je ta naš shod imel, bi se moralo zbrati tisoč ljudi, pa četudi pod dežniki.

Ali smo ali nismo Slovenci? Ali smo ali nismo vredni častnega imena, ki smo ga od naših častivrednih staršev dobili, kateri niso nikdar pognali od svojega praga siromaka tujca, ki jih je prosil vbogajme . . . Da! Tujca, nepoznanca,

ki so ga potrebnega videli, so ljubeznjivo sprejeli in mu še žlico ponudili, da naj k jedi prisede . . . Mi pa, to se pravi: tisoči naših rojakov, z zaničljivo gesto ali pa z brezbrizno pozabljivostjo preslišijo glas jokajoče domovine, glas rodnih bratov in bratov po materi slovenski, kateri so nam po klicu svojega nadpastirja poslali skromno željo, da bi vsaj svojo prošnjo molitev dvignili proti nebu in pridružili tudi klic našega srca prosečim njihovim molitvam, ki trepečejo v grozoti, kakršne še svet ni videl.

Naši starši niso nikdar tujca pognali praznega od svojega praga! Nevredni otroci častivrednih staršev pa v svoji slepoti in samoljubju in strahopetnosti niti ene lepe misli nočejo imeti za svoje rodne brate, ki ne prosijo drugega kot ponižno molitev od vernih ali vsaj dokaz ljubezni od tistih bratov, katerim je vera v srcu ugasnila.

Zbrali smo se in dvignili Marijo, ki so jo nesle naše dekleta in smo jo častili s skupno pesmijo. K Njej so kipele prošnje našega srca, kateri je bil naš verni narod tako zvesto vdan, v katero tudi v tem obupnem času z vernim srcem zupa. Čeprav so našim bratom zaprta vrata Marijinega svetišča pri Mariji Pomagaj na Brezjah, čeprav so mnoge razgnali v daljno tujino bose, gole in gladne, njihova prošnja ne neha trkati na zaklenjena vrata Marijinega svetišča in dobrote božje . . . Njihovim klicom so se pridružili naši.

Ko se je naša procesija ustavila v cerkvi, tedaj smo se zbrali, da pomislimo na gorje, kateremu smo odpomoči prosili.

Saj so bili naši bratje doma vendar verni ljudje, ki so imeli v svojem srcu in v svojem delu zapovedi božje, pa jih

je vendar tako bridko zadelo: . . . S čim smo pa mi zaslužili, da so nam bile tolike grozote prihranjene? . . .

Pa smo prisluhnili molitvi, ki so jo dvignili k Bogu naši trpeči rojaki. Med solzami in bičanjem v koncentracijskih taborih in ječah je bila porojena molitev, ki naj postane prošnja celega naroda in tudi nas, otrok slovenskih, ki samo od daleč prisluškujemo grozotnim klicem trpeče domovine. Takole so prosili in smo za njimi tudi mi ponovili:

Neskončno dobri, nebeški Oče! Skezano priznamo, da smo zaslužili to strašno preskušnjo: hudobni radi svojih velikih grehov; dobri pa, ker smo bili premalo dobri, da bi mogli biti kvas in luč sodobnega sveta.

Pozabili smo Tvojo prvo zapoved: Ljubi Boga nad vse! Zapustili smo Tebe edinega pravega Boga, ter začeli služiti mamonu. Mnogi so zapustili nauke Tvoje Cerkve in se začeli vdajati naukom modernega poganstva. Mnogi so Te žalili dan za dnem z bogokletjem, s pijančevanjem in nečistostjo.

Pozabili smo Tvojo drugo zapoved: Ljubi svojega bližnjega kot samega sebe. Siromakov in ubogih nismo ljubili kot Kristusovih bratov in sester. . . A sedaj, glej, predobri nebeški Oče, Ti v zadoščenje za vse pregrehe darujemo vse trpljenje sedanjega časa, ki ga hočemo prenašati vdani v voljo božjo . . .

Ti pa, predobri nebeški Oče, radi za služenja Tvojega Sina Jezusa Kristusa, po priprošnji Matere božje . . . se usmili našega naroda. Spomni se, da ni na svetu naroda, ki bi Tebi postavil toliko cerkva in kapel po svojih gričih; ki bi Tebi v čast prepeval toliko pesmi, kakor naš slovenski narod. Odpusti nam grehe, kakor si tolikokrat odpustil izvoljenemu narodu. Prikrajšaj nam trpljenje

in daj da se kmalu ves naš narod slovesno posveti Kristusu Kralju in Mariji Pomagaj in zapoje zahvalo za versko in narodno svobodno Slovenijo . . .

*

Solza je zaiskrila v očeh in glas se je trgal ob bridki prošnji.

Toda verna srca nikdar ne obupajo. Saj vemo, da je za gostimi in grozečimi oblaki jasno nebo in žarno sonce; vemo, da naš slovenski narod ne bo obležal pod razvalinami; ne bo obležal, ker se je posvetil Kristusu Kralju, ker se je posvetil Srcu Jezusovemu in je izroččen varstvu Marijinemu. Vemo, da so našemu narodu še odmerjeni vedri in srečni dnevi. Ker ga je božja Dobrota odbrala za velike naloge v bodočnosti, ga je Bog hotel očistiti modernih zablod, katera je brezbožnost zasejala v neizkušena in slabosti podvržena srca.

Vemo, da je v božjih rokah usoda narodov, če Bogu služijo ali pa če se mu protivijo. V božjem srcu pa je dana tolažba in zaupanje vsem trpečim. Zato je naš narod doma dvignil do Srca božjega glasno prošnjo, ki je klic krvavečega srca, Srcu Jezusovemu opravlja ves narod — javno, kjer more; na tihem, kjer javno ne more —, pravne molitve in žrtve in pobožnosti . . . Drugi se zanašajo na svoje vojne sile, na tanke in kanone in avijone; mi pa, naš strti narod, se zanaša na pomoč Vsemogočnega. Tej molitvi, temu klicu se moramo pridružiti vsi, vsi, kateri hočemo biti vredni otroci svojega naroda. Prav v tem najsilnejšem trenutku naše zgodovine moramo dokazati, ali smo ljudje s čutečim srcem, ali smo pa pohotna svojat, nevredna imena otrok častivrednih staršev in plemenitega naroda . . .

Dvignil se bo naš narod iz kadečih razvalin. To verjemo in vemo. Z božjo

pomočjo bo dočakal ta svoj dan. Tedaj bo pa tudi vedel, kod ima po svetu svoje vredne otroke in kateri so tisti, ki poštenega imena vredni niso.

Ni to pravljica za otroke, kakor bo nemara kdo zaničljivo menil, ko bo to bral . . . Tisti, kateri meni, da nas bo rešila samo sila avijonov in kanonov; ki meni, da je zaupna molitev vernega srca zgubljena stvar, je zapadel v tisto zmoto, radi katere je danes naš narod v tako bridkem trpljenju . . . In če je nad naš narod, ki se tam doma nikdar ni oddaljil od pota božjega, zadela tako trda preskušnja, kaj naj pričakuje ponoreli svet drugod! Kaj naj pričakujejo ne vredni otroci našega naroda, ki ne živijo za drugo kot za svoj trebuh? . . .

Dva tisoč let zgodovine nam priča o tem, kako je božja previdnost narode vodila skozi preskušnje, kako so zginili iz površja zemlje tisti, ki so Boga zapustili, kako so iz razvalin vstajali oni, kateri so bili samo pokore potrebni.

Zato vemo, da bo tudi naš narod vstal iz razvalin in izvršil veliko nalogo, katera mu je namenjena v bodočnosti. Otroci zgubljeni v tej deželi in drugod, kateri se iz božje postave norčujejo in sami sebe iščejo, bodo pa nosili nad seboj vedno moro prokletstva, — kakor jo že mnogi nosijo, ki se samo na svoje delo in brihtnost zanašajo, ki noč in dan, v petek in svetek, delajo, pa nič nimajo in ne vedo, če bodo imeli jutri kosček kruha . . . in pojutranjem nekaj pesov, da si plačajo poslednjo pot v — jamo . . .

Da. Naš narod bo vstal iz razvalin, ker je oprl svoje upanje na Boga. V tem velikem delu smo dolžni vsi, da ga podpremo tudi z našo zaupno in stanovitno molitvijo.

Tisti odpadli zgubljeni otroci našega

naroda, ki se iz božjega upanja rogajo, pa bodo delali in nič pridelali, jedli in se ne nasitili, slednjič obležali pod grobljo Čakarite, iz katere bodo vstali v še večje razočaranje.

To je nauk, ki ga nam daje potrta in ponižna domovina v svojem velikem upanju. Kdor ima še kaj srca, bo razumel smisel besed pisanih s krvjo in trpljenjem našega naroda.

IZ ZAPISNIKA KANADSKE SLOVENKE

(Nadaljevanje.)

VOJSKA je izbruhnila! Pa smo le mislili, da ne bo. Vsaj tako brž še ne. Vsak je tako dejal. Zdaj je pa že kar zares. Prvi dan sem bila tako iznenadena in zmešana, da sem celo na svoj zapisnik pozabila. Včasih ga imenujem dnevnik. Naj bo to ali ono, priljubil se mi je bil. Te dni sem pa kar ob ljubezen do nje ga.

Cesta čez morje zaprta! Tako pravijo vsi. In za dolgo časa, dostavljajo. Čutim, kako mi trepeče srce. Saj mi je bila misel na povratek k materi največja sladkost . . . Kaj bom sedaj?

Dnevnik moj, ali naj te sploh še kdaj v roke vzamem . . . ?

* * *

Poljska poražena, uničena, poteptana . . . Grozna sužnost je njen žalostni delež . . . Vse trepeče v meni ob misli če bi se kdaj kaj takega moji domovini zgodilo . . . Saj ne morem svojih čustev povijati v besede . . .

* * *

Vojska gre svojo pot. Tudi Kanada je že v njej . . .

Jaz imam pa vojsko sama s seboj in s svojo okolico. Planili so name kot da je moje versko stališče v najtesnejši zvezi z usodo nesrečne Poljske . . .

“Kaj je s tvojim Bogom? Ali mu niso Poljaki nad vse verno služili? Zakaj ne vidi njihovih solz, ne sliši njihovih krikov? Če bi res bil kak Bog, bi se to ne moglo zgoditi . . . Spreglej, dekle! Oči odpri in vide-la boš, kako je na svetu . . . Saj nisi več zabarikadirana med dvema hriboma, kjer te je tvoja zabarikadirana mati učila moliti. Njej ni zamere, tebi je čas, da ti mrena pade z oči. Bog in vera — pa v današnjih dneh . . .”

Tako in podobno je padalo. Pretreslo me je. Nič nisem rekla. Nisem mogla. Misli-la sem na verne Poljake in na skritega Boga. Priznam, stala sem pred veliko ugan-ko. Zakaj so take grozote na svetu . . .?

Poskusila sem spet stati na stališču brez-vercev in od tam pregledati položaj. Pa mi je postalo vse še večja zagonetka. Recimo, da so verni Poljaki v zmoti. Postavimo, da res ni Boga, da je bajka Pomočnica iz Čen-stohove. Po smrti ni nič, vse je le tukaj na svetu. Duše ni, vest je strašilo. Le želodec vse odločuje . . .

Če je tako, zakaj toliko kletvine na Hit-lerja? Želodec ga žene med Poljake in druge nesrečne ljudi, kakor žene volka med čredo ovac . . . Če je želodec vse, ima Hitler prav. Saj je samo druge lačne že-lodce prehitel . . . Ali ne dela tako vsak pa-meten volk? Če bi vera v želodec, edino v lačen želodec, začela vzgajati za Nemci tudi Poljake — saj bi kmalu tudi med nji-mi vstali volkovi . . .

Dnevnik, ti me razumeš. Ti veš, da “na-rava” s svojo priskutno vero v nenasitnost želodca — meni ne more nadomestiti Boga . . .

Zdaj šele prav živo čutim, da vstaja v meni nova, trdnejša vernost. Milijoni umi-rajo v največji grozi, pa naj bi ne bilo nikjer odškodnine za to neznansko trplje-nje . . .?

Če sprejemem vero v želodec, kakor ho-čejo drugi, ne vidim nikjer odškodnine. Ni-koli ne bodo prejeli plačila. Nekoč sem

čula, da so se o tem pogovarjali, pa so le zmigali z rameni in nemo gledali v daljavo.

Te vere ne morem sprejeti. Morda bi jo mogla, če bi v meni ne bilo srca. Pa takoj za srcem vzame besedo razum. Mora biti plačilo, mora priti odškodnina. In ima jo pripravljeno Bog!

Zato ostanem z vso svojo vero pri Njem...

* * *

Pravili so, da tukajšnji Poljaki nič več ne hodijo v cerkev. Skregani da so s pape-žem, skregani z Bogom . . . Papež ni rekel Hitlerju, naj pusti Poljsko pri miru. Bog tudi ni zastavil pota njegovim kanonom . . . To vse jih jezi in so nehali zahajati v cer-kve, svojo vero so vrgli od sebe . . .

Tako in podobno je bilo govorjenja med ljudstvom.

V tej naselbini je precejšnje število Po-ljakov, pa ne dovolj, da bi imeli svojo žup-nijo. Hodijo v Irsko in le dvakrat na leto pride od nekod poljski duhovnik. Ostane teden dni ali dva in spet odide drugam. Pa so dejali, da ga je zdaj irski župnik pose-bej povabil, čeravno je šele mesec oktober. Navadno pride v adventu. Postala sem po-zorna in sem poizvedovala o njem. Res je prišel in imel pridigo vsak večer od ene ne-delje do druge. Šla sem ga poslušat. Takoj sem videla, da ni res, kar so poprej govorili. Cerkev je bila do polovice polna. Mislim, da bi več ljudstva ne moglo biti, saj ni dosti več poljskega naroda tu.

Prvi večer sem prav malo razumela. Vsakdanjo govorico Poljakov že dosti raz-ločim, cel govor je težko razbrati. Proti koncu se mi je zdelo, da sem že kar vsako drugo besedo pobrala, vendar bi ne mogla povedati, kaj je bila vsebina pridige. Po-tem so pa peli, tako mogočno in fletno, da sem si rekla: Še pridem . . .

In sem sredi tedna spet šla. Čudno, to pot sem takoj v začetku razumela, kam bo merila pridiga, in potem sem bila kar “no-tri”. Prišlo mi je na misel, da ne delajo prav tisti naši ljudje, ki so že toliko let v tujini, pa ne razumejo angleške pirdige, čeprav drugače po angleško govore in tudi drugih besedo poberejo. Seveda, če nikoli ne greš k angleški pridigi, se uho ne bo tu-

di nikoli privadilo. Ljudje imajo čudne izgovore . . .

Torej jaz sem poljskega pridigarja to pot kar dobro razumela. In je tudi prav primerno govoril za te žalostne čase. Omenil je, da nekateri Poljaki radi nesreče v domovini omahujejo v veri. Potem je govoril tako na srce, in meni naravnost kakor da je bil vse moje misli in notranje boje prebral. Včasih se mi je zdelo, da se mi je moral celo nagibati preko ramen, ko sem svoj zapisnik pisala . . . Nekatera misel je zvenela tako, da si jo je od tam izposodil...

Iz tega spoznam: Vsi ljudje smo si precej enaki. Vsakdo ima v sebi, globoko v sebi nekje, svoj prav poseben svet, ki pa ni tako samosvoj, da bi ne bil drugim skritim svetovom podoben. Morda je pridigar sam šel nekoč — morda celo prav zdaj — skozi podobne misli in boje. Morda je samo drugim gledal v njihov notranji svet. Naj že bo eno ali drugo, govoril je tako, da je šlo iz srca nazaj v srce.

Ko sem šla iz cerkve in gledala okoli sebe ljudi, sem si nehote mislila: Tako smo si tuji in na videz nedostopni drug napram drugemu, pa smo si vendar po srcu v najbližjem sorodu. Samo to je hudo, da drug pred drugim skrivamo svoje srce. Tako si ostajamo tuji. In potem mislimo, da smo vsak svet sam zase.

Smešna je tale misel, pa vendar ne tako strašno smešna: Če bi se meni zgodilo, da bi pridrl človek in mi ukradel zapisnik, pa bi ga v skritem koticu prebiral — Bog ve, če ni bil mislil, da ga je njegova roka pisala —? Saj sem tudi sama že brala v knjigah in listih reči, ki so zvene, kakor da so bile ukradene meni . . . O, mora biti nekje podoba, po kateri smo ustvarjeni vsi. Podoba podob . . . Ne rečem. Je seveda mogoče, da tisto Podobo za čas zatajiš pred samim seboj. Odtod prihaja, da se človek potuhne in bruha iz sebe, kot bruhaajo mnogi v moji okolici. Pa največ takrat, kadar se zbirajo v čredah. Na samem, med štirimi očmi, se naenkrat pojavi na jeziku — srce . . . In takrat spoznaš, da je v čredah mnogo mnogo tuje navlake . . .

Kam sem zašla? Saj sem hotela napisa-

ti nekaj iz besed poljskega pridigarja. Ena misel mi je res ostala v globini srca. Tista, ki jo je govornik imenoval: Zaupnica Bogu!

“Ali ne veste, bratje in sestre, da celo svet stoji na samem zaupanju? Zakaj ne bi smel Bog včasih poseči po tem nam tako vsakdanjem sredstvu?

Pelješ se z vlakom preko prerije v dnu črne noči. Kako veš, da se ne bo vlak nekam zaletel in bo vsak hip po tebi? Pa tako mirno sediš in se celo pokojnega spanca ne braniš. Povej mi, zakaj si tako brez skrbi?

Vešč vlakovodja ima v rokah vlak in stotine potnikov . . .

Sedeš v aeroplan in se pelješ iz Montrea-la v Vancouver. Ali se ti ne trese vsaka žilica v tebi? Če padeš iz take višine . . .? Odgovarjaš in prav odgovarjaš: Pilot ve, kako je treba . . . Zaupaš in dobro je to.

Ali ste čuli, kako je kdaj ministerski predsednik stopil pred parlament in dejal: Zahtevam, da mi daste zaupnico. Po najboljših močeh bom vodil posle v prid domovine. Ne morem položiti pred vas vseh kart, tak je pred menoj ves položaj. Poznate me in veste, da ne delam tjavendan brez resnega presojanja. Tu stojim in vas vprašam: Ali zaupate ali ne? Če rečete da, dobro, nadaljeval bom delo in pred vami polagal račun, kadar bom videl, da je čas za to.

In mož dobi zaupnico in vodi domovino skozi nevarne čeri . . .

Bratje in sestre, ljudem dajemo zaupnice — zakaj bi jih Bogu ne hoteli dajati? Če človeških potov vselej ne moremo razumeti, zakaj bi se čudili, če božja ostajajo tolikokrat predaleč od naših misli?

Bog ve, zakaj današnje strahote pripušča. Pripušča potem, ko jih je človek zakrivil. Zaupnico hoče od nas. Dajmo mu jo . . .”

Mene se je misel prijela. Vera mi je spet lažja. postala.

(Dalje prih.)

IZVIREN POPIS ZAPORA MARIBORSKIH FRAN- ČIŠKANOV

(Spisal in poslal eden izmed njih.)

(Nadaljevanje.)

ZELO pogosto so nas mučili s tem, da so spet in spet jemali podatke o rojstvu, poklicu in tako dalje. Težko je vedeti, kakšen vzrok so prav za prav imeli za to. Nekateri smo mislili, da delajo to zgolj iz nagajivosti, da nas bolj trapijo. Drugi so pa sodili, da je v njihovih pisarnah taka zmešnjava, da sami ne vedo, kje je kaj. Tudi to je verjetno, saj o nezmožnosti njihovih uradnikov smo se sami lahko dostikrat prepričali.

Zadnjikrat so nas tako popisali, ko smo bili že kake štiri tedne zaprti. Kar nenadoma je pridrvel v sobo surov stražnik in začel tuliti na nas ter nas obkladati z najgršimi priimki. Nekaterim je napisal na rokav "Pfaff" in potem smo morali doli v pisarno, kjer se je vršilo izpraševanje vse od kraja kakor prvi dan in potem še tolikokrat. Stara, nad vse tečna in zoprna vprašanja so se spet ponavljala. Toda bili smo že nekako utrjeni in smo vse ravnodušno prenašali. Iz pisarne nazaj v drugo nadstropje so pa mnogi morali po kolenih . . .

Končno je vendar prišel čas, da smo dali slovo meljski kasarni. Dne 12. junija so nas prepeljali v Rajhenburg, in sicer vse duhovnike in redovnike, kar nas je bilo do tistega dne zaprtih v Melju. Prostorni samostan oo. trapistov so bili med tem priredili za veliko koncentracijsko taborišče. To se pravi, popolnoma prirejeno še ni bilo. Zato smo morali takoj po prihodu tja prijeti za delo in nadaljevati s pripravami.

V splošnem je bilo v Rajhenburgu kar novo življenje za nas. Začutili smo, da smo vendar še ljudje. Sicer je res, da smo "stanovali" v hlevih in hrana ni bila ravno preveč človeška. Tudi umivali smo se v istih

posodah, ki smo iz njih jedli, zakaj vodovoda ob našem prihodu še ni bilo. Toda dvoje je bilo odločno v naš prid: Imeli smo dosti svežega zraka in — kar je glavno — stražniki niso bili zveri kot v Mariboru . . .

Dela je bilo dosti. Napeljavali smo nov vodovod, gradili barake in si zraven mislili, koliko ljudi bo še za nami okusilo sladkosti internacije . . . Postavljali električne drogove, razširjali ceste in sušili seno. Še več takega.

Z ozirom na delo so nas razdelili v različne "Bau-e": Strassenbau, Wasserbau, Barakenbau, Latrinenbau itd. Nekaj duhovnikov, ki so bili posebni strokovnjaki, se je javilo za delo v kovačnici in kolarnici.

Najslabše se je godilo tistim, ki so morali delati v notranjosti samostana, podirati stene med tesnimi sobicami in tako dalje. Bilo je takoj videti, da hočejo imeti novi oblastniki velike dvorane, kjer bo mogoče nastaniti veliko število ljudi . . .

Prav radi smo pa hodili k delu na ceste in k napeljavanju vodovoda. Imeli smo dosti zraka in delo ni pritiskalo. Stražniki so bili kar dobri z nami. Nekateri so bolj opazovali, kdaj bo prišel odkod kak nadzornik, nego gledali na to, da res delamo. Celotako so bili popustljivi, da smo lahko prišli v stik z zunanjimi ljudmi, oddajali in prejeli pošto, poizvedovali po novicah in si naročali boljši prigrizek in pijačo. Le če se je bližal Lagerkommandant ali Sturmfuehrer, so nam stražniki brž dali znamenje, da je treba poprijeti. Domenjeni smo bili, da mora tisti, ki prvi zagleda nadzornika, zaklicati številko šestnajst. Ko je nevarnost minila, smo si izklicevali številko petnajst. Stražniki so kričali nad nami in se delali silno stroge, dokler je bila "v zraku" številka šestnajst, takoj so pa popustili, ko je obveljala petnajsta . . .

Vendar smo tudi v Rajhenburgu sprva naleteli na nekega silno strupenega "Pfaffenfresserja". To ime smo mu dali kar hitro, ker smo takoj zapazili, da ne trpi duhovnikov. Toda v kratkem so nekateri izpazili njegovo slabost in dva sta naredila načrt, da ga bosta "spreobrnila". Posrečilo se je. Lepega dne sta si dala utihotapiti dobro mero "kapljice" in sta jo dala gospo-

du Pfaffenfresserju. Ta dobrota ga je tako pre naredila, da smo odslej bolj mi njega stražili kot on nas. Tako se je zgodilo neko jutro, da ga ni bilo na izpregled, ko se je bližal čas za prihod Lagerkomandanta. Slutili smo, da je mož ostal čez noč v gostilni, in pokazalo se je, da smo imeli prav. Tečemo ponj in ga spravimo "na stražo". Ko je prišel nadzornik, se je še precej dobro držal. Takoj po njegovem odhodu se ga je pa polastil strašen "maček", da se ni mogel vzdržati spanca. Mene in še enega je naprosil, naj ga brž pokličeva, če pride spet kaka višja oblast, nato se je vlegel za grm in krepko — zaspal . . .

Že iz teh podatkov je jasno, da v Rajhenburgu nismo prav nič žalovali za meljsko kasarno. Seveda ni bilo vsak dan tako "po domače" in tudi brez težav ne, vendar smo si večkrat mogli privoščiti kaj zabave.

V veliki nevarnosti so bili tisti, ki so morali podirati drevesa za razširjenje ceste. Nihče med nami ni bil vaje takega dela. Nihče ni vedel, kako je treba strokovnijaško narediti, da drevo pade v pravo smer. Zlasti je delala težave okolnost, da so drevesa stala v bregu. Vendar se ni pripetila kaka večja nezgoda. Tudi jaz sem bil večkrat prideljen k temu delu in sem se ga kajpada precej bal. Prav oddahnil sem se, ko so bila vsa obsojena drevesa na tleh in smo namesto sekir pograbili krampe za gradbo ceste. Na videz dosti težko delo, toda iz že povedanih razlogov se tudi pri tem nismo pretegnili.

V Rajhenburgu smo imeli tudi svoj pevski zbor in nihče nas ni radi tega postrani gledal. Kar vpričo stražnikov smo zapeli "Buči, buči, morje adrijansko" in "Od Urala do Triglava". Celo "Hej Slovani" so zadoneli tu pa tam. Stražniki so nas kar radi poslušali. Lahko si mislite, kakšno olajšanje je bilo za nas, ko smo si mogli razbremeniti srce s slovansko pesmijo . . .

God svetega Alojzija smo še posebej praznovali s pesmijo. Začeli smo že na predvečer. Ko nas je Oberwachtmeister tisti večer preštel — šteli so nas petkrat na dan — in našel vse v redu, je nekdo pozval vse Lojzete med nami, naj stopijo na sredo.

To se je zgodilo in hipoma so jih obkolili pevci ter zapeli "Zadoni nam, zadoni!" Nato so neki fantje prinesli v zaboju, ki je čez dan služil prenašanju prsti, neko gospodično, ki je godovnjakom voščila srečo v lepih verzih. Bili so pa ti verzi taki, da bi jih Nemci ne smeli slišati, ali vsaj ne razumeti. Za gospodično je prišla neka gospa, ki je vse godovnjake obdarovala z vinom. Pili so iz lepo okrašene, nalašč za to priliko narejene posode, ki jih je po svoji nelepi obliki spominjala, v kakšnih okoliščinah obhajajo svoj god.

Tako in podobno smo si lajšali trdoto ujetništva. Na srečo je bilo med nami nekaj neupogljivih šaljivcev, ki jim nikdar ni zmanjkalo hudomušnosti. Naj je bila situacija še tako nerodna, vedno so znali najti pri stvari šaljivo plat. Največ šal in hudomušnosti je padlo na račun tistih, ki so nas držali v kleščah. Pa smo znali zakriti in naši "višji" dostikrat niso nič slutili, da se mi prisrčno zabavamo na njihove stroške.

Veliko zabave smo imeli tudi tiste dni, ko se je izvedelo, da je ušel iz taborišča učitelj Furlani. Pobrisal jo je bil menda na "italijansko stran". To samo na sebi bi še ne bilo imelo za nas posebnih posledic. Toda mož je imel v taborišču velike naloge. Načeloval je projektu za gradbo nove — latrine! Samo on je imel pri sebi načrte za ta projekt in ko je njega zmanjkalo, tudi načrtov ni bilo nikjer. Tako je delo kar zastalo. Veliko šal smo zbili na račun duhovitega odkritja, ki ga je nekdo med nami iztuhtal, da je namreč Furlani slavni svoj načrt za novo latrino izdal ali celo mastno prodal — Italijanom! Milovali smo Nemce, češ, da bodo zdaj na spodnjem koncu osišča imeli bolj moderne sanitetne naprave...

In mnogo nove veselosti je prišlo, ko so srečno odkrili "višji" v naši sredi pravcete strokovnjaka v takih zadevah, inženirja Ogorca. Ta je potem dobil nalogo, da izdela nove načrte za izkaženi projekt. Med vsestranskim posvetovanjem in kritiziranjem se je loteval svojega dela. Sproti smo vse pretuhtali in imeli dosti zabave. Končno se je Ogorcu posrečilo, da je izdelal nekaj, kar je naletelo na splošno odo-

bravanje. Delo se je začelo od kraja in šlo naglo od rok. Novemu arhitektu smo dali kredit s tem, da smo njegovo iznajdbo titulirali "Model 1942". Splošno se je priznavalo, da ta reč ustreza vsem potrebam človeka v dvajsetem stoletju. Hvalili smo moža, da je srečno potegnil iz blata gornji konec dragocenega osišča . . .

Ker sem poprej, ko sem pisal o življenju v meljski vojašnici, uporabljal tako temne barve kot so v resnici bile, sem glede Rajhenburga rajši naslikal nekaj bolj svetlega. To boste pa že razumeli, da nismo kar naprej peli in se smejali. Naj bo vse v večjo čast božjo, kar smo hudega in veselega doživeli. (Konec.)

KAFARNAUM V SVETI DEŽELI

Dalje

KMALU potem, ko stopimo iz velike asfaltirane ceste na stransko pot, že zagledamo kako miljo daleč pred seboj zidovje frančiškanskega samostana, katerega obdaja od treh strani mali gozdčič evkaliptovih dreves, med katerimi je tudi več dateljnovih palm, indijskega bezga in drugih tropičnih rastlin. Res, razveseljiv pogled, zlasti poleti, ko ni nikjer v bližini najmanjšega zelenja; takorekoč prava oaza v kameniti in izsušeni puščavi. Ko prideš bližje, se začудиš zidavi samostana, ki je v lepem romanskem slogu, in močnim, skoro štiri čevlje debelim zidovom, kateri ne služijo samo redovnikom za stanovanje, ampak tudi za obrambo proti divjim Beduinom, katerih se nahaja cel rod, okoli 250 oseb raztresenih po gričih v bližini. Umevno, vsi so muslimani in nam kristjanom bolj ali manj sovražni; prebivajo v šotorih, katere poljubno predstavljajo po svojim, od vlade jim določenim ozemlju. Drugih stanovalcev ni v bližini; do

prve hiše v Tabigi je najmalj dve milji hoda. Umevno, da ni posebno prijetno sam stanovati v takih razmerah, posebno ker že od m. aprila 1936. ni pravega miru v deželi.

Cesta, po kateri smo prišli, je od glavne ceste speljana skoraj povsod do Kafarnauma po stari cesti, po kateri so že ob Kristusovem času in tudi poprej in pozneje stopale neštete karavane, katere so prenašale na kamelah neizmerno bogastvo iz Mesopotamije, Perzije, Afganistana in celo iz Indije skozi Damask, Kafarnaum, Jeruzalem, Egipt v Libio in Tunis, kjer so nečimurnim in omehkuženim Rimljanom prodajali ali zamenjavali zlato, žlahtne kamne, bisere, preproge, dišave, tropično sadje, zlasti pa dišeči in dragoceni les za pohištvo.

*

Tako smo po težavnem in utrudljivem potovanju srečno dospeli do cilja. Istočasno je prišlo tudi nekaj drugih potnikov ali turistov. Takoj se odpro vrata samostana in naproti nam stopi frančiškanski brat, kateri nas uljudno pozdravi, nam poda roko kakor starim znancem in nas vpraša, ali se hočemo nekoliko odpočiti v dvorani za tuj-

Mlini, ki o njih govori članek.

ce ali si pa hočemo takoj ogledati izkopnine Kafarnauma. Odločimo se za drugo. Takoj nas popelje skozi velika železna vrata proti izkopninam, začeni nam razlagati in kazati kje je bila cesta za karavane, ki je bila obenem glavna cesta skozi mesto; stranske ulice in temelje hiš se še tudi prav dobro vidijo in razločujejo v zemlji. Obenem nam pokaže veliko množino obdelanih kamnov, ki so služili kot stebri in

stebrički pri raznih "porčih", so bili za okraske na balkonih, pri oknih, podbojih itd. Vidi se tudi precejšnje število malih in večjih posod, iz lave, ki so bile rabljene po kuhinjah in shrambah, za vodo, olje, za perilo in drugo.

Najlepše izdelani so pa ročni mlini, z katerimi so si prebivalci Kafarnauma že stoletja pred Kristusom pripravljali moko za kruh in za druga jedila. Obiskovalci se silno zanimajo za nje, v štirih letih, katere je pisatelj teh vrstic preživel v Kafarnaumu, so bili gotovo več kot pet tisočkrat fotografirani. Tu so nekateri mali mlini, obstojijo iz dveh kamnov, spodnji je bil navadno pritrjen v kakšnem zaboju, a gornji se je dal sukati z eno roko, nekateri so bili samo nekoliko večji kot imamo mi v sedanjih časih mlina za kavo. Druge večje so sukale ali gonile dve osebi, navadno dva sužnja. Močni Urso v "Quo Vadis" je tudi sukal in vrtel take mlina, in delal ne le za dva, ampak za štiri. Največji so pa bili narejeni tako, da so jih vrtile dve živali, navadno dva oslička ali dve kameli. To so mlini, o katerih je Kristus rekel, da bi bilo za pohujšljivce bolje, da bi se jim privezal mlinjski kamen na vrat in bi se potopili v globočino morja.

Ker so obiskovalci težko razumeli, kako so s tako čudno izdelanimi kamni napravljali moko, smo sestavili skupaj dva mlina, enega iz največjih in najlepših kamnov samo za slike, na drugem manjšim je pa spremljevalec obiskovalcev nešteto krat kazal kako so v tistih starodavnih časih pripravljali moko. Obiskovalci so se čudili, da so bili ljudje že tisoče let pred nami tako iznajdljivi in praktični za vse. Seveda, silila jih je potreba za življenje. Nekateri mlini delujejo še danes ravno tako dobro, kot pred dva tisoč leti. Pri poskušnji, katero smo napravili, ko smo zmelili nekaj pšenice, smo se začudili, da se je naredila moka tako lepa, kakor se rabi v sedanjih časih za navaden bel kruh, samo ni bila presejana.

Znamenita je tudi velikanska preša za vino in olje; dva kamena za mečkanje grozdja in tretji za stiskanje grozdja sta

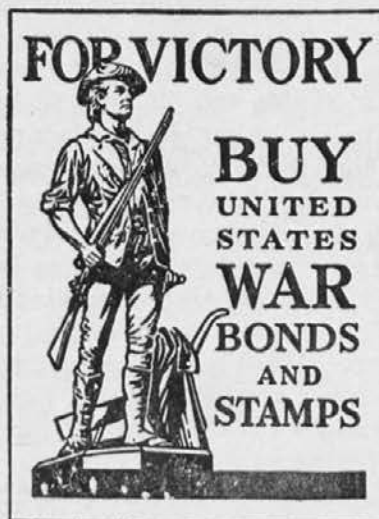
tako ogromna, da jih ni mogoče premakniti in so še sedaj na prvotnem mestu, kjer so bili odkopani. Najbrže, da je bila preša skupna lastnina kakega društva, ali pa kake prav velike rodovine, ki je mogoče štela na tisoče članov. Manjših preš za vino je pa kakih šest ali sedem; znamenje, da so Judi v Kafarnaum ne samo kruh jedli, ampak tudi radi vino pili.

Ko smo si ogledali zanimivosti manjše vrste, nas vleče srce k sinagogi, ki je največja znamenitost od vsega, kar je ostalo od tega starodavnega mesta.

Brat Viktorijan pred sinagogo.

Komaj stopimo nekoliko korakov naprej izpod košatih evkaliptovih dreves, že stopimo tik pred sinagogo in že se začujejo pritajeni vzkliki začudenih obiskovalcev: Krasno, imenitno, to je velikansko, kakor kakšne katedrala, kaj takega nisem pričakoval itd. (Dalje prihodnjič.)

ZVODNIK

NAŠA NOVA POVEST.

Z današnjo številko pričenjamo novo povest, ki se bo nadaljevala nekako tja do pomladi. Upamo, da bo ugajala. Spisal jo je slovenski pisatelj dr. Ivan Pregelj, tam ob bistri Soči doma. Povest se godi nekje v Vipavski deželici. Domača je, poučna in zdrava. Pisatelj Pregelj je med najmodernejšimi slovenskimi pisatelji, pa zna biti tudi "starinski" in mu je na tem, da bi tudi poučeval, ne samo zabaval. Marsikaka "starinska" in morda celo "nazadnjaška" misel je zapisana v tej povesti. Zato pa ni nič manj moderna. Citajte sami in povejte, če ni vse to-le popolnoma res. Naslov "Zvodnik" pomeni toliko kot zapeljivec . . . Še kaka druga beseda je nekoliko nenavadna, pa to vas ne bo motilo.

1. SEDMA POBINKOŠTNA.

BILO je vsakdanje leto nedeljsko jutro v dneh okoli svetega Mohorja. Sonce se je bilo vzpelo že visoko izza sinjega Nanona. Polnilo je s ščemečo in bleščavo svetlobo vso lepo Vipavsko dolino. Z viška se sipajoč je zajemala poletna luč zadnjo senco. Komaj na najbolj odsojnih straneh je še mogel dihati trpko sladki nočni hlad.

V vinskem bregu in po prosojnih pašnjah je bila usehnila že zadnja rosna kaplja. Tam se je odbijala jarka nebesna gorkota, zatohlo, sopeče in polno valujoče, kakor da dihajo težke zemeljske prsi, plodna polt. Ta omotična žarkost je polnila in zorila stoteri plemeniti sad na trti, na figi, na breskvi. Bogatila je, kakor da je plačana, z vsakim žarkom to lepo, od Boga samega blagoslovljeno slovensko zemljo.

Sredi tega bogatega jutranjega in vendar že težkega vipavskega sonca je ležal kakor otok v nekakem meglenem hladu tisti del zemlje, ki leži v prečudnih vijugah oklepajoče ga reke Vipave, ko se sprosti pod Selom svoje gornje drage in išče ob Dornbergu, mimo Prvačine proti Gradišču zložne in lene ravne poti.

Tisti čas, deset minut pred šesto zjutraj,

je bil jeknil glas zvonov iz središča v tem svetu, od farne cerkve v Rorbergu, v vse štiri vetrove, v breg in doline, mimo brega na Tabor, proti Žaloščam, v Saksid in tja preko Prvačine in še čez do Kamnega čela. Pa ni bil glas jutranjega zvona, ki je zbudil tako številno srenjo k zgodnji maši. Bila je vest, ki se je bila zadnje tedne raznesla široko okoli še preko dornberških farnih mej:

Kraljev gospod Nace da pridiga pri zgodnji maši. Kraljev gospod Nace, ki prav nič po bukovsko ne zavija, ko govori, temveč prav po domače pove in pa lepo. Hudo je, hudo in trdo, pej! Anti ne bo greha hvalil in pohujšanja polepšaval! Da le po pravici pove in je prav, da se neučenih ljudi ne boji in nobenih prevzetnikov ne plaši. Bog daj mlademu gospodu zdravje in srečo, svoje bere je vredna njegova sveta beseda. Človek, ki je greha sit, je bridkega pelina vreden, če hoče, da bo zdrav. Anti ga ni Bog sam vsejal v slednji breg in najbolj na gosto tam, kjer je žlahtnine največ . . . ?

Tako sodeč o svojem mladem rojaku duhovniku so vstajali gospodarji in gospodinjne, fantje in dekleta k zgodnji maši. Ljudje, veseli močne in svete besede, so prihajali celo od rihemberške in batujske strani, raznašajoč nato sloves o posebnem propovedniku . . .

Natančno, ko je odbila cerkvena ura šest, je stopil Kraljev gospod na pridižnico. Bil je slok, bled in suhoten gospod, glas pa mu je pel temno zamolklo, da je bilo celo najmočnejšim med moškimi prijetno čuti to grlo, ki je jekalo kakor nekaka tajnostno uglašena tromba, oznanjujoča z neskončno resnostjo, da je smoter človeškega življenja en sam: ne v brentačah in ne v blagoslovu bregov in pašnje, ne v jezi. Zbog požrešnih kosičev v trtah in črešnjah, marveč da je pot človeška v zadnje štiri reči, ki so smrt, sodba, nebesa, pekel.

"Poslušajte list in evangelij, ki se bereta na sedmo pobinkoštno nedeljo," je začel pridigar. "Beseda iz lista svetega Pavla do Rimljanov v šestem poglavju, od devetnajste do triindvajsete vrste. Po človeško go-

vorim radi slabosti vašega mesa . . .”

Sunkoma, težko, kakor da pada kladivo na bron, so jekale svete tajnosti v cerkev. Jutranje sonce je bilo sinilo vanjo, da so togo jasno oživele slike štirinajstih likov v križevem potu. Droben otročiček tik pred obhajilno mizo je prevzetno zastrmel za oltar in se stresel. Zdelo se je, da odjekuje izza oltarja kakor v zasmeh propovednikova beseda:

“Plačilo namreč za greh je smrt . . .”

Otrok se je domislil strahoma poučne zgodbe:

Za oltarjem je skrit hudobec. Razgrnil je strojeno oslovsko kožo in oprezuje po cerkvi, kdo ne bo pazljiv in pobožen, kdo se bo oziral, šepetal, se igral s skrito igračo pod jopičem, kdo bo nevreden božje hiše, kjer biva s telesom in duhom sam Bog . . .

Toplo, brezkončno verno je dočital duhovnik:

“Milost božja pa je večno življenje v Kristusu Jezusu, Gospodu našem.”

Za trenutek je utonila cerkev v grobni tišini. Otročiček pred obhajilno mizo se je spozabil in se ozrl.

“Evangelij svetega Mateja v šestem poglavju, od petnajste do ena in dvajsete vrste,” je oznanjal pridigar in se pokrižal.

Nedolžni otrok se je strahoma zavedel svojega greha in plaho iskal, ali se ne bo zdajci zasmel hudobec za oltarjem in ga — poredneža takega, ki se v cerkvi ozira — hitel napisati na oslovsko kožo . . .

Duhovnik je pa pričal:

“Varujte se lažnjivih prerokov, ki prihajajo k vam v ovčjih oblačilih, znotraj pa so grabežljivi volcje.”

“Volcje”, je sam pri sebi šepetal čudno besedo otrok. Nič več ni čul poslej. “Volcje, volcje”, je iskal po svoje in mislil na hudobca za oltarjem. Kako je že bila dalje tista zgodba o hudobcu? Otrok se je domislil:

Deček njegovih let da ga je videl, kako je pisal na meh. Čim več je napisal, več je imel. Pa mu je koža pošla, pa jo je v zobe vzela, da bi jo nategnil. Pa je vlekel, vlekel, da se je natrgala, in je zvitež telebnil z glavo v zid. Tisti otrok pa — saj se ni

hotel — se je moral nasmejati. Pa ga je še zadnjega v cerkvi zapisal . . .

“Hudič!”

Otročiček v cerkvi se je ves stresel. Strašno ime je jeknilo v sveti jezi učečemu duhovniku s pridiznice.

“Roka te je pohujšala? Reci ji: bila si mi hudič! Oko te je zavelo? Zvodnik je bilo! Hudič! Tvoja živina? Diabolus! Hudič! Tvoj vinograd? Hudič! Tvoj denar? Hudič! Pijača? Hudič! Beseda zvodniška? Hudičeva! Knjiga? Hudičeva! Knjiga, pravim, grešnega duha napuh, slaba knjiga našega časa, najnevarnejših zapeljivcev najhujši hudič . . .”

Duhovnik je molčal nekaj časa, nato je pripovedoval z zamolklim, trudnim glasom žalostno povest, ki jo je zaključil:

Čuli ste! Knjiga ju je pogubila, Frančiško in Paola! Knjiga je bila zvodnik in tisti, ki jo je zložil.”

Otroku pred oltarjem je šlo na jok. Odraslim je teplo v dušo in vest. Tiho, proseče, je izzvenela pridigarjeva beseda:

“Milost božja pa je večno življenje v Kristusu Jezusu Gospodu našem. Amen.”

*

Ljudje so odhajali iz cerkve in se stiskali skozi vrata v sonce in jutro: fantje, moški, žene, dekleta, otroci. Ničemurno, izživaje se je bilo postavilo prav ob vrata nekaj mladih ljudi. Eden med njimi, študent Furlanov Štefan, je široko povedal že desetič:

“Kaj? Naš gospod Nace. Kleti pa zna. Tolmince bi posekal, tako hudičevo zna hudičiti.”

Takrat so stopili iz cerkve cerkveni pevci s pevkami. Gospod Nace jim je bil pevski vodja. Razumeli so, da jim smeši objestnej prijatelja. Sklonili so nekako v zadregi glave. Ni pa povsila glave Hmelakova Tončka. Skoraj moško močan glas je imela. Pela je alt. Pa je imela tudi jezik in pogum. Zardela je od jeze in ošinila bridko s pogledom objestnega fanta.

“No, pej, ponovi! Kdo bo Tolmince posekal?”

“Tvoj Nace Hudič, če ne zameriš,” se je zasmehljivo oglašil fant.

“Sram te bodi,” je vzkliknilo dekle. “An-ti ne bo prazna, kar pravijo, da se študen-tje same hudobije učite. Kaj le v cerkev hodiš, če ti ni nič za Boga?”

“Pojdimo,” je vzkliknil tedaj smeje se mladi človek. “Naceta Hudiča sem vesel, Hmelakove Tončke se pa bojim.”

Prepir, ki se je bil začel tako težko res-no, se je skončal kakor smešnica. Skoraj se je zdelo, da so ljudje, ki so vse čuli, mlade-ga študenta bolj veseli, nego slovesne Hme-lakove Tončke. Tudi dekle je tako čutilo. Zardela je do pod rute na laseh in pogra-bila svojo tovarišico pod pazduho. Sko-raj vlekla jo je skozi ljudi. Objestni dijak je gledal za njo.

“Hmelakove za noben denar ne,” je pri-pomnil tovarišu ob sebi in vprašal:

“Pa kdo je ona druga, ki gre ž njo?”

“Kaj je ne poznaš več,” se je začudil pri-jatelj Slamičev France. “S Tabora je, Va-ličeva.”

“Roža?” se je začudil dijak.

“Roža! Trikrat roža! Pa hvala Bogu, da ni ne Tončka in ne Hmelakova!”

“Ko je bil še v latinskih šolah,” je med tem pravila Hmelakova Tončka Valičevi Roži, “so sodili Štefana, da bo tak duhovni, da mu ne bo podobnega. Pa se je spridil. Varuj se ga! Jezika hudobnega, ki ga ima!”

Valičeva Roža ni nič odvrnila. Le svoje lepo lice je obrnila stran, da bi prijateljici skrila rdečico in misel:

“Štefan! Tako vesel fant, tako mlad, ta-ko lep . . .”

Dekleti sta zavili s ceste po bregu na Ta-bor. Staro, gradu podobno zidišče, vse si-vo in umazano nad plodnim bregom, se je kopalo v soncu. Dekleti sta zasopli prispe-li do prve goše.

“Zbogom, Roža! Popoldne se vidive pri nauku. Pa tiste lepe Marijine se bomo učili pri gospodu Nacetu,” je rekla Hmela-kova.

Valičeva je prikimala.

“Ali si žalostna?” je zaskrbelo Tončko. “Te pa spremim do doma, Roža. Hočeš?”

“Ne, mi ni treba,” je odvrnila Valičeva in se skoraj sunkoma odtrgala od prijate-ljice . . .

“Kaj ji je?” je ugibala Tončka, gledaje za odhajajočo, ki se je lahno in prožno pe-la vse više v sonce in dan. Potem pa so ob-šle Tončko bolj samopašne misli. Nehote, v svoji ženski prirodi je občutila rahlo za-vist:

“Roža je! Saj je res! O da bi bila jaz ta-ko lepa!”

Otresla se je grde misli in hitela, da se preobleče. Valičeva Roža pa je vzhajala v sonce, više, više in si nehote pela in hrepe-nela:

“Štefan, štefan, tako vesel fant, tako mlad in tako lep!”

In glej! Ko je prišla domov, ji je stopil veseli dijak od druge strani naproti. Prehi-tel jo je bil . . . (Dalje prih.)

MEDENI PIKNIK 20 SEPTEMBRA 1942 V LEMONTU

Vabimo vse svoje prijatelje, da se udeleže medenega piknika, ki bo 20 sep-tembra v Lemontu. 20 tega, **ne, kakor je pisano na platnicah 16.** To pa zato, ker imajo drugo nedeljo v septembru javne molitve vseh čikaških fara za mir in Sveto uro.

20. septembra bo spet razkazal naš Oče Janez, čebelar, kaj je pridelal s po-močjo čebelic. Zjutraj maša na hribu, popoldan pa prosta zabava kot navadno vsako leto. Za kosilo se bodo servirali sendviči kar na hribu. **Kosila v samostanu ne bo.** Torej na svidenje. 20. Sept.

Pred nekaj meseci je v Milwaukee ustanovil poljski duhovnik med Poljaki molitveno akcijo, podobno, kakor jo je začel meseca februarja list 'Ave Maria'. O tej svoji akciji je pisal papeževemu zastopniku v Washington, predsedniku Rooseveltu in več škofom. Vsi so hiteli, da so se mu za to akcijo zahvalili, ga pohvalili in jo priporočili vsem katolikom cele Amerike. Posebno predsednik Roosevelt mu je pisal pismo in se mu zahvalil. Pisal je, da mu je molitev državljanov za pomoč božjo v teh težkih časih v veliko tolažbo in bodrilo in imenuje molitev najvažnejše delo v državi za zmago.

Vse te pohvalne in priporočilne besede teh dostojanstvenikov veljajo brez dvoma tudi naši molitveni akciji, naši "Molitveni Fronti". Zato vemo, da delamo prav, da, da delamo z njo veliko tudi državno patriotsko delo vsi, ki jo vodimo, in vsi, ki pristopajo vanjo.

Te dni bom razposlal posebne nabiralne pole vsem, o katerih sem mogel le malo misliti, da mi bodo pomagali jo razširiti med ameriškimi Slovenci in katerih naslove sem mogel dobiti. Vse, kateri bi jo ne dobili, pa bi hoteli nabirati člane, lepo prosim, da bi se mi sami javili.

Vse nabiralne pole bom dal vezati v "Zlato Knjigo", katero bom po vojni nesel domov in bom poskrbel, da se bo shranila v Marijini kapeli na Brezjah, da bodo imena vseh onih Slovencev, ki so se ji pridružili, prav

MOLITVENA FRONTA

blizu naše "Marije Pomagaj", na častnem mestu. Marija naj ima ta imena ameriških Slovencev prav blizu svoje čudodelne podobe in naj prosi za nje pri Bogu. Obenem naj pa bodo imena ameriških Slovencev tam shranjena tudi ko bodo že v grobu, naj prosi za nje in za njih otroke, ki bodo ostali za njimi, da bi ostali verni in zvesti Mariji.

To naj bo nekak popis vseh ameriških Slovencev, ki danes še žive, da bodo vsa shranjena za zgodovino.

Pristopijo lahko vsi, moški in ženske in otroci, ako pristopijo cele družine naj se napišejo vsa imena članov. Tudi taki lahko pristopijo, ki morda ne hodijo več tako zvesto v cerkev. S temi podpisi naj ameriški Slovenci v glavnem izjavijo, da v teh težkih časih naše Amerike in slovenskega naroda doma zaupajo v Marijino pomoč in jo že s svojim podpisom prosijo njene pomoči in njenega varstva. Matere lahko same podpišejo vse svoje otroke, zlasti naj gotovo napišejo imena fantov, ki so v vojni, da bi jih Marija varovala in jim izprosila, da se bodo srečno zmagoviti vrnili domov k svojim staršem. Pri imenu vojaka, naj se dostavi ime "vojak".

Leta 1918, pred koncem zadnje svetovne vojske, so doma izdali in podpisali takozvano "majsko deklaraci-

jo", v kateri je narod izrazil svojo zahtevo po svoji svobodi. Slovensko ženstvo doma je šlo na delo in zbralo v nekoliko mesecih nad dvestotisoč podpisov. Pozivam tudi sedaj naše slovensko ženstvo tukaj v Ameriki, naj se zavzame za to akcijo in naj skuša zbrati čim največ podpisov na našo "deklaracijo zaupanja v Marijino pomoč za našo zmago in rešitev". S svojimi podpisi se vsi združimo v eno veliko molitev celega naroda, da kličemo vsi k Mariji "Marija pomagaj nam!"

Vsi, ki ste prišli iz stare domovine, napišite na pole tudi iz katere župnije ste doma, da bodo tako doma vedeli za vas.

Posebne molitve niso predpisane za nikogar. Klic "Marija pomagaj" je dovolj. Vendar kdor pa hoče in more, naj opravlja molitve, kakor misli, da bo boljše. Posebno se priporoča:

1. daritev sv. maše ob nedeljah in praznikih v ta namen.

2. sveta maša tudi med tednom v ta namen.

3. pogosto sv. obhajilo, ali vsaj, kadarse sprejme, naj se daruje v ta namen.

4. kjer je mogoče naj se vrše skupne ure molitve v cerkvi, ako ne cela ura, saj pol ure, morda vsaj četrt ure. Saj enkrat na mesec naj bi se vršila taka skupna molitev.

Ako se bo dovolj članov priglasilo, pripravljamo posebno malo knjižico z molitvami za skupne ure molitve,

kakor tudi za v porabo posameznikom.

Vpis v "Molitveno fronto" je brezplačen. Ker pa so s to akcijo združeni tudi razni stroški, kakor za tisk pol, poština i. dr. se pa prosijo prostovoljni prispevki, kolikor kdo hoče žrtvovati, morda saj po 10c od podpisa.

Kolikor bo preostanka od teh stroškov, bom po vojni nesel domov in bom dal tistim slovenskim župnijam, kjer so jim Nemci pokradli mašne kelihe, da si nove dobe. Tam ne bo ne kelihov, ne plašcev za mašo, pa tudi ne denarja, da bi si jih narod sam nabavil. Zato se vsak dar v ta namen hvaležno sprejme in vem, da bodo doma zelo hvaležni za to pomoč vsem, ki bodo kaj darovali. Pred vsem bodo prišle vpoštev tiste župnije, iz katerih so darovalci, ki bodo dali, doma. Zato je važno, da se v nabiralne pole napiše tudi ime župnije, iz katere je kdo doma, da bodo doma vedli, kdo je daroval, da se bo v teh cerkvah označilo imena in darove darovalcev in se bo zanje tudi javno molilo v tisti cerkvi.

Delo za "Molitveno fronto" je gotovo danes veliko in važno patriotsko delo in narodno delo, pa tudi božje delo za našo ljubo Ameriko in za našo staro domovino.

Zato lepo prosim pomoči in sodelovanja vseh, ki imajo še kaj srca, da mi pomagajo, da bomo zbrali podpise vseh v Ameriki živečih Slovencev in njih družin.

Podpisi se že nabirajo in novi člani se že priglašajo.

Tako sem dobil te dni iz Clevelanda to le pismo:

"Podpisane obljubimo, da bomo molile za domovino. Naše srce je z narodom doma. Naše molitve združujemo z molitvami doma. Pripisujemo v slovensko "Molitveno fronto". Podpisi: Mary Straus, Apolonija Lončar, Marija Stopar, Agnes Gredenc."

Tako čuti dobro slovensko srce. Bog plačaj in daj veliko posnemovalcev!

Rev. Kazimir Zakrajšek,
302 East 72nd Street,
New York City.

Bog plačaj, dobrotniki!

ZA LIST AVE MARIA — Po \$7: U. Kozarič. — Po \$6: A. Šeliskar. — Po \$2.50: M. Janzel, M. Novak. — Po \$2: P. Lozar, M. Selak, J. Selak, M. Slavovich. — Po \$1.50: M. Parker. — Po \$1: T. Martinovich, L. Bergant. — Po 50c: F. Balkovec, B. Kolbezen.

ZA MARIJIN ALTAR — Po \$5: K. Kepič. — Po \$2: J. Zaman. — Po \$1: M. Lužar, K. Lopič.

ZA TABERNAKELJ — Po \$10: J. Kristofele. — Po \$5: Mrs. Nemgar. — Po \$2.50: M. Cagran, M. Konechnik. — Po \$2: M. Lužar. — Po \$1: Mrs. Russ, K. Spritzer.

ZA BARAGOV VRT: Po \$5: A. Rogelj. — Po \$2: A. Jereb. — Po \$1: F. Glavič, J. Judnich, M. Gorsich.

ZA ŠTUDENTE — Po \$1: K. Butala.

ZA MISIJONE — Po \$1: M. Lužar.

ZA KRUH SV. ANTONA — Po \$2.50: F. Marolt. — Po \$2: F. Glavič. — Po \$1: Mrs. Russ.

ZA SAMOSTAN — Po \$7.50: C. Remec. — Po \$5: N. N. — Po \$4: M. Stiglic. — Po \$2.50: F. Latsalic, A. Bashel. — Po \$1: A. Bratkovič, L. Anziček, P. Madjar, F. Balkovec.

ZA LUČKE — Po \$5: F. Gorenz, J. Hlad. — Po \$3: C. Fischer. — Po \$2: M. Otoniča, N. N., A. Jereb. — Po \$1.10: F. Ulchar. — Po \$1: F. Pajk, M. Oberstar, F. Gornik, F. Zalokar, Mrs. J. Terlep, F. Tramte, M. Stefanich, U. Kožarič, R. Simenc, Mrs. F. Brezovar, M. Kogoj. — Po 50c: M. Žagar, F. Vrh, M. Tometz, M. Peternel, A. Banač, B. Miroslavič, K. Butala, A. Konda, T. Škerjanc, J. Jakša. — Po 25c: M. Škubic, U. Barkar, M. Lužar.

ZA APOSTOLAT — Po \$30: M. Poder, F. Modic. — Po \$20: M. Logar. — Po \$10: M. J. Turk, Mrs. M. Turk, F. Meglich, P. Kočevar, J. Kastelic, A. Muc, J. Burchell. — Po \$5: M. Barkar.

ZA OKNO, darovali farani sv. Lovrenca (Newburgh), Cleveland, Ohio:

Po \$10: Mr. Mrs. I. Perko, M. Strekal, Mr. Mrs. E. Hoge. — Po \$5: F. Prhne, J. Sadar, F. Kuznik, T. Maly, Mr. Mrs. R. Polz, V. Hočevar, Mr. Mrs. C. G. Hočevar, A. B. Fortuna, Mr. Mrs. J. Yakič, M. Hoge, Mr. Mrs. Frank Stokar. — Po \$3.50: Mr. Mrs. R. Prhne. — Po \$3: J. Kirn, J. Lindič, F. Bricelem, J. Prhne. — Po \$2: T. Simončič, F. Legan, A. Kastelic, M. Vrček, J. Breznikar, A. Bosnar, M. Planinšek, F. Lipnos, F. Stavec, T. Rangus, J. Kužnik, J. Urbančič, A. Zupančič, F. Perko, R. Hrovat, M. Krule, M. Vidmar, A. Gliha, M. Kenik, T. Možič, J. Stepič. — Po \$1.50: A. Dolinar, A. Mervar, T. Bizjak, L. Kastelic, J. Terlep. — Po \$1: A. Verček, J. Hrovat, A. Perko, M. Hočevar, M. Prhne, A. Legan, J. Stavec, M. Filipš, V. Jelušič, M. Fink, J. Kiklaučič, A. Srebernak, F. Lozar, M. Kalister, M. Lipnos, J. Blatnik, R. Kenik, A. Planinšek, M. Jerič, M. Kogoj, A. Valenčič, J. Bizjak, M. Barbič, J. Mausear, M. Simončič, A. Kodeh, A. Požar, P. Perhavec, E. Urbancic, M. Meljač, A. Kič, F. Pe-

trich, J. Resnik, T. Lindich, J. Duch, F. Zimmerman, M. Volčanšek, M. Globokar, M. Barle, A. Arko, Mr. Mrs. M. Sadar, A. Supan, A. Rozman, F. Sraj, M. Vidmar, J. Gustinčič, J. Urbančič, J. Cergoj, A. Kastelic, A. Russ, J. Miklaučič, M. Perko, A. Kristančič, R. Kristančič, M. Stepic, A. Skerl, J. Godec, J. Barle, J. Milavec, A. Turk, M. Kral, A. Zakrajšek, I. Brožič, J. Strainer, Mrs. Lekan, M. Hrovat, M. Snyder, M. Pucel, F. Cvitko, M. Mauer, A. Debelak, M. Kaplan, J. Sinko, J. Planinšek, M. Koračin, M. Zmarzly, C. Sraj, T. Godec, L. Prhne. — Po 75c: L. Dardzinski, G. Mauer. — Po 50c: A. Hrovat, R. Ponikvar, M. Franečič, P. Hribar, J. Lipnos, M. Potišek, A. Bah, G. Češek, P. Pervanje, U. Zala, E. Papesh, C. Bobnar, F. Suhadolnik, J. Mulh, A. Keglovič, M. Intihar, H. Skufca, H. Cergoj, F. Cercek, A. Sila, J. Matjasic, A. Matjasic, R. Prosin, M. Cesar, P. Žefrin, F. Sever, M. Jančar, F. Barle, A. Verček, M. Slak, A. Malter, Z. Zaletel, J. Lekan, J. Bogar, M. Fortuna, A. Marinčič, M. Mauer. — Po 35c: R. Rožnih. — Po 25c: M. Boldin, A. Perko, M. Orehovec, M. Peskar, A. Kožar, F. Supan, U. Ulepič, F. Bogar, A. Kenik.

ZA SVETE MAŠE — Po \$25: M. Stefanich. — Po \$15: A. Ponikvar, Mrs. Zaletel, N. N., Tekauc, J. Kadunc. — Po \$10: F. Pajk, F. Rihtaršič, T. Bakli, R. Simenc, K. Kepič, C. Remec. — Po \$6: T. Pavkovič, F. Levstik. — Po \$5: K. Bojce, M. Praznikar, J. Kočin, Toporiž, Klun Fam., T. Miklovčič, Mrs. Kostelac, R. Saber, J. Virgus, R. Polz. — Po \$4: Mrs. Verbek, C. Fischer, Mrs. Benkshe, Lokanc, Mrs. Vanča. — Po \$3: M. Kurent, A. Kaizar, J. Judnich, M. Rebek, Peterlin, M. Merkun, T. Miketič, F. Glavič, M. Rabernišcak, Mrs. Grajzar, Mrs. L. Kastiger, M. Horvat, Hočevan Fam., F. Starman, M. Klobučar, M. Geržin, M. Folkar, G. Bokal, A. Kodrich. — Po \$2: R. Čič (F. Petrič, F. Urh, F. Mikulič, H. Rožman, M. Karn, E. Pakiž, Mrs. S. Laurich, Mrs. Gregorčič, Zuporič, J. Kiel, A. Aister, J. Germ, Mrs. J. Zupan-

čič, M. Sadar, B. Miroslovich, A. Pirc, A. Zupan, T. Sinkovič, A. Mihočič, M. Pleska, Mrs. Florian, B. Evans, A. Bandi, M. Otoniča, Kerkoč, M. Tometz, J. Kosmrl, F. Marenčič, J. James, A. Mlakar, B. Ivec, A. Tome, Mrs. Pirc, Schmiel, K. Petrovčič, B. Sedmak, M. Hren, Mrs. J. Panian, A. Kočevan, Mrs. Panian, Mrs. D. Hiller, J. Mihelich, J. Hočevan, K. Lenardič, F. Hočevan, A. enko, Mrs. A. Brozovich, A. Jereb, B. Kolbezen, U. Kozarič, Clautz, Mrs. Behaer, Mrs. Simenc, Mrs. Mohorko, P. Vidmar, P. Loncar, K. Lopič. — Po \$1.50: Mrs. Ožbolt. — Po \$1: Mrs. J. Pucel, P. Vidmar, Mrs. M. Sternisha, D. Sambol, J. Sambol, T. Drčar, Mrs. Viscek, J. Novlan, Mrs. Novlan, J. Hočevan, M. Skubic, M. Krulc, J. Hren, J. Hočevan, M. Kolar, M. Molk, V. Tick, N. N., Vidic, Mrs. Seje, Mrs. Schuster, Mrs. Compare, Nemgar, A. Krašovec, E. Ferlin, Mrs. Kranjz, Mrs. B., M. Klemenčič, J. Schuster, Subek Fam., J. Strnad, Strnad Fam., J. Strnad, Mrs. Jelenčich, Mrs. Nemgar, M. Domovich, J. Primožich, J. Primožich, M. Peternel, F. Novak, N. Banac, A. Skul, Mr. Vidmar, Mrs. Vidmar, M. Salatnik, A. Schuster, A. Dvgorič, Mr. Išek, Mrs. Išek, A. Jakuš, M. Kushman, J. Brickner, H. Schnellar, A. Spolar, M. Jermanc, A. Moran, J. Kolar, A. Koren, M. Kovačič, J. Mastrovich, M. Stiglic, J. Vasich, F. Gorenz, L. Make, M. Kastelac, Mrs. Zupančič, F. Lončarič, A. Rogelj, F. Medved, Mrs. Drešar, A. Terlep, F. Levstik, Mrs. Bebar, J. Pauc, W. Heinz, Mrs. Russ, F. Hočevan, A. Jerman, M. Sivie, M. Parkar, Mrs. tSaginsky, Mrs. Bergless, Mrs. Brožič, Mrs. A. Kozel, J. Hočevan, Mrs. M. Babich, R. Paul, Fr. Reisel, F. Tomšič, F. Novak, M. Segalle, F. Ulchar, A. Savoren, Mrs. J. Sporcich, E. Gilna, F. Boročan, M. Polajnar, Mrs. G. Van Zaghi, J. Jurešich, M. Tomšič, F. Hočevan, J. Jurešich, R. Nemanich, C. Smith, J. Jakša, M. Hugh, N. N., J. Kristofelc.

Zahvaljujejo se Bogu, Materi božji, Presvetemu Srcu Jezusovemu, Presv. Srcu Marijinemu, Sv.

Antonu, Sv. Jožefu, Sv. Tereziji mali Cvetki, Frideriku Baragi za pridobljene milosti:

J. Gorenz, Mrs. J. Martinčich, F. Novak, P. Lozar, Mrs. M. Kurent, J. Pucel, Mrs. A. Oblak.

Umrla je dobrotnica in naročnica: A. Rihtaršič, Iron Mountain, Mich.

POSEBNO ZAHVALO sem dolžna škofu F. Baraga za posebno milost zdravitve. Imela sem veliko rano na plečih, ki se mi ni hotela zavežiti. Začela sem prositi Baraga za pomoč in glej: rana se mi celi. Pošiljam 60 dolarjev na namen, da se še kaj več napiše o Baragi, da ljudje zvedo, da imamo Slovenca priprošnjika v nebesih.

Josephine Budan,
Statsonville, Wis.

ZA POSEBNE NAMENE dovali: F. Gorenz (5), Mrs. Vidmar (4), Mrs. Mesec (2), St. Mohorko (5), Mrs. Sluga (5), L. Mrgole (2), K. Triller (10), Mrs. Cook (5), Mrs. Kogovsek (5), Mrs. Škof (5), Suzane Furčič (6), G. Hozian (5).

Naši kleriki v Lemontu pridno zbirajo staro ropotijo po naročilu predsednika. Za izkupiček, ki ga dobe, samostan kupi nove knjige za samostansko knjižnico.

JUNIOR'S FRIEND

Pueblo, Colo.

From the scenic West, from Pueblo, Colorado, to be exact, comes a letter under the pen of DOROTHY STARCAR. She finds the Junior's Corner "very interesting and sometimes very amusing." It is her ardent ambition "to visit New York and Illinois," and her hobby "to collect photos and stamps." Thanks for your letter, Dorothy. But I am sure that you will not enjoy New York and Illinois half as much as you should appreciate your own beautiful Colorado. Colorado and the West are still God's own country. Do you recall the lovely lines that have been written in tribute to the West? It was a certain Arthur Chapman who wrote them. Read them here below, and you will see that he knew and understood the West very well.

"Out where the world is in the making,

Where fewer hearts with despair are aching,

That's where the West begins;

Where there's more of singing and less of sighing,

Where there's more of giving and less of buying,

And a man makes friends without half trying,

That's where the West begins."

JUNIOR'S JOURNAL

Ashland, Wis.

We like to hear from regular and faithful friends. LOUISE ORATCH, R. R. No. 2, of Ashland, Wis., is one of these. We wouldn't simply feel at home in the files of the Pen Pals without a regular letter from the wilds of the northwestern section of Wisconsin. She informs us, on this occasion, that she attends her catechism classes faithfully, and is very anxious to hear from our Pen Pals scattered throughout the United States. We can't let her down, can we Juniors? Let us pull out our rusty pens (they must have become rusty over the summer vacation) and give her something to read during the long wintry nights.

Gilbert, Minn.

Our Juniors perhaps noticed that the July issue of "Junior's Friend" contained quite a few letters from our friends in Lorain, Ohio. Well, Juniors, that fact seems to have caused just a teeny weeny bit of jealousy up in Gilbert, Minnesota. So ANGELA MAROLT, another good old friend of ours, writes: "You certainly have a few (?) faithful friends

from Lorain, Ohio. I noticed that practically every letter in the last mail bag was from Lorain." You see, Angela, we are very proud of our friends in Lorain, Ohio, and we would be just as proud of more friends from Gilbert if we had them. Perhaps you will see to it that in the future Uncle Sam will have a little more mail to carry between Gilbert and Lemont. School-loving Angela concludes her letter with a thought which is, I suppose, common to most Juniors at this time of the year: "Vacation is practically over and it won't be long before we go trudging up to the old school-house again. Such dreadful thoughts!" Some day, Angela, when you get to be as old as I am, you will look back to those school-days as the happiest in your life. Well, thanks for your letter, and we hope to hear from you again.

Universal, Pa.

It will not be long and soon we will have the whole Kokal family from Universal, Pa., in our Junior's Corner. Not so very long ago we heard from Frank and Kathryn Kokal. Now we hear from PAULA and THERESA KOKAL. We certainly are glad to receive letters from two more members of the family. The more, the merrier! Juniors, here are two more who are very anxious for Pen Pals—so back to the rusty pen again. Paula tells us that "we had the blessing of a large American flag in our church

on July 5th. There were several soldiers present." That reminds us, Paula and Theresa, that there is one very good way in which we can be patriotic and that is by praying for our American soldiers, especially for our own brothers who have been called to the service. No one knows how or when they will return. They need our prayers. Let us not forget them.

Joliet, Ill.

In case you do not know, dear Juniors, Joliet has a very large Slovene community which has erected for itself a spacious and beautiful two-towered church. Joliet, by the way, is the closest Slovene neighbor to Lemont. From a member of the school adjoining St. Joseph's Catholic Slovene Church we have just received an interesting letter. She is JEAN DOLINSHEK. She writes: "I just finished reading the letters of the Juniors in the Ave Maria so I thought I may as well write one myself. This Fall I will attend the sixth grade of St. Joseph's School. I have one brother and five sisters. My brother is in the army and we have just received word that he is now stationed in Hawaii." Jean, you belong to a real Slovene and Catholic family—a family of seven children. There is nothing that makes me happier than to see large families in our Slovene communities. The children of such families are usually the best in any parish. Even though you might scap with your sisters every once in a while, still you are happy to have so many sisters, are you not? Certainly you are. All of us hope that your brother in Hawaii may return safely to the family after a victorious war by the United Nations.

Oglesby, Ill.

Juniors, if you want an example of generosity and ambition then here it is. The generous and ambitious Miss, who hails from Oglesby, Ill., is ALICE KERINZ. She is generous because she sent Junior's Friend three lengthy clippings of jokes,

jokes which have enough punch to crack a smile on any "sourpuss"—if I may use that slang. She is ambitious because—well, we will let her speak for herself. She informs us: "My sister and I were trying to start a girl-scout troop, but so far it has met with nothing more than failure. The girls would not cooperate in helping us along and in planning to get things started so my sister just called it off. Then I asked the recreation leader in Oglesby to give us a start and a helping hand. He answered that he would put an ad in the paper to call enough girls together to start a troop. I do hope that his plan succeeds." Three cheers for you, Alice! We admire you for your spunk. It is always very difficult to get things started, but the attempt is worth your while. We are sure that if you keep on trying you will have your troop sooner or later. Thanks for the clippings and for the letter. May you go a long way in your good attempts!

Burgettstown, Pa.

Here we have a young lady already in the 8th grade at the age of 13. CHARLOTTE PINTAR is the name, and since she is likewise interested in Pen Pals I may as well add her address: 17 Linn Ave., Burgettstown, Pa. She certainly was not very slow in reaching the 8th grade, but she does admit that she was rather slow in writing to the Junior's Friend. "I guess I've been sort of slow in making up my mind to write," she says, "but I just didn't find time." Oh yes, Alice, when you want time you will always find it. I am sure that you will find more time during the coming school year to write to Junior's Friend again. And this is an invitation to all our Juniors.

Lemont, Ill.

Now, Juniors, it is time that you hear from your Junior's Friend in Lemont. September is here again. That means school and study. During the summer

vacation your minds rested and became fresh; your bodies became sunburned, muscular, and strong from exercise and play. Now you are ready for ten more months of hard study. Do not waste those precious months. Study as much as you can and as well as you can. You will never be sorry for it. We are young only once, so we can study only once.

Studying alone, however, is not enough. You need training, too, training of the will by developing good habits. Have you ever seen a crooked tree? Do you know why is it crooked? When a tree is young, when it is only a sapling, it may grow in any direction. If it is straightened by the gardener in proper time it will grow straight up towards heaven; if it is let alone and given no care then it may grow in any other direction. Then you will have a crooked tree. The same holds true for you, Juniors. You are young — just like that sapling. Without care and without attention your character may develop in any crooked direction. Give your character the care and attention it needs that you, too, may constantly grow heavenward. How? By good habits, by repeating good actions time and time again; by being obedient to your parents and teachers, by keeping foul language off your lips, by living always as little gentlemen and ladies in the company of others whether in the play-yard, in school, or in church, by saying your prayers regularly, morning and evening, before and after meals. Won't you try to develop that character which grows heavenward and which leads to heaven?

During the coming school-year Junior's Friend expects many more letters from the Juniors. He also expects suggestions for puzzles, contests, and so on. He hopes you will not disappoint him. Back to the rusty pens, Juniors, and lets make it a banner year. . . . Yours till October rolls around — J. F.

Barberton, Ohio

Not so very long ago a former Junior who had written quite a bit to the Junior's Friend (I am not telling names) visited our Seminary here in Lemont and suggested that if we have a Junior's Friend for the Juniors, then why not have a Senior's Friend for the Seniors. You see, this former Junior had already grown up to be a young lady—a Senior—by this time. Well, it seems that it won't be long before we will be obliged to hire a "Senior's Friend," for from Barberton, Ohio, we have just received a letter from one who could just as well be considered a "Senior." She is ROSSELLA CASSERMAN of 948 Perry Ave., Barberton, Ohio. She will graduate from High School this coming school year. But let it be understood that Junior's Friend welcomes all letters whether they be from Juniors or Seniors. Among other things Rosella tells us that "we are erecting a new church in Barberton. This is the work especially of Father Jager, our Pastor. Last November we broke the ground for the new building and in the following month the cornerstone was blessed. The church bells were blessed in June. On August 9th Mass will be said in our new church for the first time." Congratulations to the good Slovenes of Barberton and to the hard-working pastor, Father Jager! We know that you have now a beautiful church. Last year Father Jager visited us in Lemont and celebrated the silver jubilee of his ordination in our chapel. We were very happy to have him with us, and we recognized him immediately as a good and energetic priest. You should be proud of him, Rosella. Thanks for your letter and for the information. By the way, Juniors, Rosella is looking for Pen Pals.

Beaverdale, Pa.

From Beaverdale, Pa., we have a new contributor to the Junior's Journal. She is RUTH JEREB, and she writes as follows: "This is my first letter to the

Ave Maria. My father has been a subscriber to it for some time (And we hope that he will remain a subscriber for some time to come—J.F.). I am 14 years old and attend Beaverdale High School in the 9th grade. I would like to have as many Pen Pals as possible." We wish you all the luck in the world in your studies, Ruth, and all the Pen Pals that you can handle. Sooner or later, by writing to one another, all our Juniors should become like members of one large family. It would be interesting, wouldn't it? We hope to hear from you again, Ruth.

LEMONT'S LOOKOUT

"Baraga Day," July 16th of this year, was indeed a happy day for the Slovene Franciscans of Lemont as well as for all those interested in Bishop Frederic Baraga, the great missionary to the American Indian. It was on that day that the Most Rev. Francis J. Wagner, D.D., Bishop of Marquette, Michigan, paid us a visit to attend the celebration in honor of Frederic Baraga. It is interesting to note that the Most Rev. Francis Wagner is bishop of the diocese which was founded by Bishop Baraga.

Bishop Wagner blessed the monument which has been erected in honor of Baraga. In his address to the people who had assembled for the occasion he gave expression to his admiration for Baraga and to his full-hearted cooperation in any attempt to popularize his extraordinary life and work. The good Bishop also made some thought-provoking statements which should be brought to the attention of every Slovene. Thus, for example:

"Bishop Baraga belongs to you Slovenes. You people, the Slovenes, should be so proud of him, and I know that you are. You

feel that he was one of you. He also belongs undeniably to the ages . . . He belongs, finally, to the Catholic Church.

"Bishop Baraga made his sacrifice to God and America. He gave all that he had and all that he was. He must have been a choice soul, chosen by God. Therefore, we can hope that the activity for his cause will grow and grow. So today we mark this memorial to a great man. May it never turn in its color until the day that we can turn to Baraga as the great Saint Frederick!

"We do not realize the full value of the missionary activity of Bishop Baraga. With his own hand he baptized about 25,000 Indians."

On the occasion we were also happy to have with us the following Slovene clergymen: J. Slapšak of Cleveland, M. Hiti of Waukegan, and George Kuzma of Joliet.

* * *

Our chapel took on an entirely new appearance a few weeks ago when the stained-glass windows were installed. The theme of these unusually artistic windows is principally our Blessed Mother under whose patronage the chapel and seminary are erected. Since there are five windows on each side of the chapel they have been conveniently arranged to depict the Glorious Mysteries on the one side and the Joyful Mysteries on the other.

Each individual window has a general background of deep purple. The various figures appearing in each Mystery come in a beautifully-blended variety of colors. A choicer subject and a choicer window could not have been selected for our purposes. . . .

We are deeply grateful to the III Order group in Detroit, Mich., which has contributed two of the ten windows. The remaining windows still await donors. May we hope that they will be forthcoming?

translated by
IVAN ZORMAN

SIMON GREGORČIČ (1844-1906). No poet has so endeared himself to the Slovene people as the priest Simon Gregorčič. His first volume of poems, published in 1882, was received with an enthusiasm and joy never equalled by any other volume of Slovene poetry. Gregorčič's poems are characterized by melody, tenderness and intensity. They speak from the heart to the heart.

These poems were the source of the greatest consolation to an oppressed people; they cheered them in their sorrow, and prophesied brighter, happier days.

Good examples of his love for his people are the poems "Our Star" and "Looking into Innocent Eyes." There is also a strong ethical note in much of his poetry. Because of their smooth, melodious quality, Gregorčič's poems readily lend themselves to musical settings. Many of them have become virtually folk songs.

LOOKING INTO INNOCENT EYES

(Pogled v nedolžno oko)

Oh fear me not, oh fear me not,
Thou angel gentle, innocent,
Come hither, sit beside me,
From eye to eye behold me

Your glance is pure, your eyes
serene,

In it reflects the azure sky,
In it there beam reflections
Of days, with joy resplendent.

You bring me wondrous memories
Of days that were as yours are
now,

You bring me recollections
Of youth that knows no sorrow.

You bring to me the charming
years,
For me the years of song and
bloom,
'Twas like a spring-time garden,
A paradise of gladness.

Alas! My paradise is lost,
Its bliss I never can recall,
Its doors are closed forever,
Gone are the golden hours.

Though paradise of joy is locked,
It seems to me I see revealed,
While eyes of yours beholding,
The radiance of heaven.

My heart divinely tender grows,
Entwined in mem'ries of the past,
Entwined in days of rapture—
O time sublime, enchanting!

Father John's Formula:

Bees + Honey = Honey Festival Sept. 20

Hardly a visitor to Lemont will return home without becoming familiar with Father John and his bees. Father John will see to that. From the very pioneering days of the Slovene Franciscans in Lemont, Father John has made it a practice to invite visitors to his bees and to give them a lecture on the interesting angles of bee-keeping spiced with the enthusiasm and personal experiences of which only our Father John is capable. The visitors would usually leave with a vivid impression of Father John and a more detailed knowledge of bees and bee-keeping, and, perhaps, with a sweet taste of Father John's own honey still lingering on their lips and tongue.

Father John is no amateur at bee-keeping. It was a hobby for him while still a young priest in Europe. It was a hobby for him when he helped to erect the first monastery in Lemont. But it is no longer merely a hobby. It has grown from a hobby to a thriving industry, from a hobby where the production of honey amounted to a few pounds to an industry where the production of honey amounts to hundreds of pounds every year. Last year's production alone amounted to nearly four thousand pounds.

The bee-hives in Lemont are known far and wide. Every year the bee-keepers of Northern Illinois meet to discuss the various problems which are involved in raising bees and in producing honey. Nine times out of ten that meeting will take place alongside Father John's rows of hives. The bee-

Father John Ferlin, O.F.M.

keepers are interested in Father John because he has something new to tell and show them from year to year. There is always some new improvement, some progress made which helps along and offers suggestions to visiting bee-keepers.

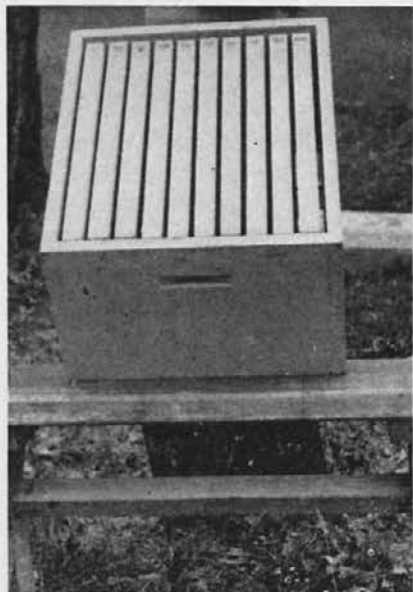
Some years ago Father John experimented with American bees and American equipment. Both dissatisfied him. He imported foreign bees, and still the results were not practical and profitable.

Then he resorted to European equipment with which he experimented for some time. The equipment included the European hive-box and the European frame which holds the comb on which the bees deposit their honey. But even here Father John saw that something more was to be desired.

It was not long before Father John began to work on ideas of his own. His purpose was to make simpler and easier to handle both the frames holding the combs and the box containing the frames. Patiently and laboriously, month after month and year after year, Father John added one improvement after another. Soon a new frame

The new hives—and in abundance: the pride of Father John.

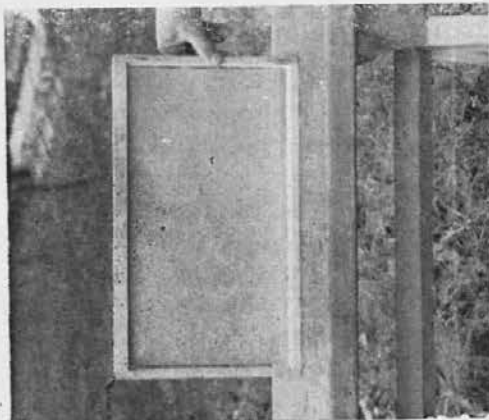
Thousands of bees working right at home in the new hive-box. No, Father John fears them not.

and a new hive-box was developed. This new equipment proved so useful and valuable that Father John within one winter converted all his old equipment according to his new ideas—and that proved to be the end of the experimentation. He had done his job well.

Two months ago Father John published the results of his experimentation on the new frames and hive-boxes in the American Bee Journal, the official magazine for bee-keepers in the United States and Canada. The response to his article was astounding. Letters poured into his office by the score. All wanted samples of the frame and hive-box and further particulars about them. The improvement was well received by the public. The day may dawn that Father John's equipment will be the standard equipment for the bee-keepers of America!

That is a short history of Father John's bee-keeping. It is not necessary to explain how he disposes of his honey. Anyone acquainted with Lemont is

acquainted with his method. Every Fall he invites his friends from far and near for a final outing and pilgrimage at the outdoor Grotto of Lourdes before winter sets in. The visitors attend Mass at the Grotto in the morning and in the afternoon they have a get-together and a merry good time on the hill in the presence of Father John. It is not long before the honey vanishes from the shelves. The visitors love honey, both as a food and for medicinal purposes.

... come in the new, modern, and convenient frame—the invention of Father John.

THIS YEAR FATHER JOHN HAS PLANNED HIS HONEY FESTIVAL FOR THE TWENTIETH OF SEPTEMBER. He invites all friends of Lemont to attend. He is more anxious than ever to explain his improvements to anyone interested and to give the visitors a taste of honey 100% pure, and, in his mind, the best on the market.

REMEMBER THE DATE: SEPTEMBER 20

REMEMBER THE PLACE: LEMONT, ILLINOIS

(Quots through the courtesy of the American Bee Journal)

Father John's workers and collaborators asleep for the winter.

Beseda o novem Koledarju

Čas hiti. Spet bo kmalu napačil tisti mesec, ki navadno prinese novi AVE MARIA KOLEDAR. Opozarjamo nanj že sedaj in povemo nekoliko, kakšen bo letos . . .

Mislili smo, da bi mu letos dali naslov: SLOVENSKI KOLEDAR. Pa naj bo naslov že tak ali tak, letošnji naš KOLEDAR bo SLOVENSKI od prve do zadnje strani.

Kaj se to pravi?

Z vsako vrstico, z vsako sliko, z vsako besedo — nas bo vodil DOMOV. V deželo naših sanj, naših hrepenenj, naših — bolečin . . . Nikoli ni bilo tako nujno potrebno, da se spet za SLOVENCE spoznamo, kot je danes potrebno . . .

Vsi tudi veste zakaj.

KOLEDAR ne bo od začetka do konca ponavljal, kar že vemo vsi davno o bridkostih domovine za morjem. Ne bo na novo odpiral še nezaceljenih ran. Ne bo le tarnal in tožil . . .

Predstavil bo sicer domovino tudi v njenih ranah in tughah . . . pa se bo le bolj mimogrede pomudil pri tem. Takoj pa bo pogledal v sonce in se ozrl po lepotah do mačega sveta, se spomnil na razne zanimivosti, ki so bile stoletja last domovine — in bo segel z drzno roko — kot fant neugnan — v domovino novo bodočnost . . . Ko ga boš vsega prebral, človek slovenski, ga boš zadovoljen odložil, zakaj v očesu boš čutil novega sonca, v srcu nove korajže. Zavedal se boš:

Tam je svet, ki je tako lep, da ga ne more zajeti slabotna beseda, svet, ki ga ne more do smrti raniti najhujša vihra svetovna . . . Kakor je preživel že dostikrat zvrha-

no mero trpljenja, tako ga bo zopet preživel . . .

Pripravi se, bralec, pripravi se, bralka, da kupiš in čitaš KOLEDAR, kakor hitro bo zagledal beli dan.

KAJ JE KJE NA STRANEH TE ŠTEVILKE.

Povest iz današnjih dni — P. K. Zakrajšek	2
Stiska srca	6
Veliki pomen Baragove nedelje — P.K.Z.	7
Tudi Slovenci v Južni radi romajo	11
Iz zapisnika kanadske Slovenke — P. B. Ambrožič	13
Izviren popis zapora	16
Kafarnaum v sv. Deželi — Br. Viktorijan	19
Zvodnik — povest — Dr. Ivan Pregelj	20
Molitvena fronta	23
Juniors' Friend	26

SLOVENCİ, SLOVENKE

Morda bo medeni piknik zadnji tabor rojakov v Lemontu za nekaj let. Vojska se kar zavlačuje in ni izgledov, da bomo v prihodnjih letih mogli potovati. Porabite priliko in pridite na ta dan veselja in dobre volje. 20. septembra bo v Lemontu. Pripeljite rojake s seboj in svoje prijatelje. Žal Vam bo, če Vas ne bo. Na svidenje.

TO OUR YOUNG MEN!

We have our new seminary. It is our fondest and most cherished hope realized. It is, however, only our first goal. Now we must concentrate on

another; getting worthy youth to train for the priesthood and brotherhood. That is the purpose of this seminary. And today, as ever before, the biblical truth holds good: "The harvest is great, but the laborers are few."

Undoubtedly among you who read this there are many who are called by God to a higher state of life. You desire to devote your time and energy for the spiritual good of others. Possibly, if you have the necessary talent and fulfill other requirements, you desire to work for the kingdom of God on earth by winning souls to God and by doing parish and missionary work. Then you are called to the priesthood.

If, however, you lack that talent and would nevertheless embrace religious life to insure your own salvation and devote your life to work in a monastery or parish rectory, then you are called to the brotherhood.

As a priest you would directly labor for the salvation of souls; as a Brother you would help the priest accomplish this purpose and hence indirectly also labor for the salvation of souls.

As a Brother you would work within or without the monastery, on the farm, office, become a cook at the monastery, in the garden, in the Ave Maria printing or in parish rectories, etc. With this work there is always sufficient recreation and respite. Once you have entered the Order, you no longer have any personal worries. You are well taken care of in every respect.

What are the requirements for the aspirant to the priesthood and brotherhood?

The student for the priesthood must be of good Catholic parents and of a good reputation; he must be healthy and sound in mind and body; in age he may range from 15 to 20 years.

The candidate for the brotherhood must also be of good Catholic parents and of a good reputation and sound in body and mind; he must be unmarried or a widower. Further, he must promise, as soon as he enters the Order, that if he eventually leaves the Order he shall not demand wages for work performed. This is done to safeguard the Order. Age is not a serious consideration among the requirements of the brotherhood.

If you sincerely feel that you are called either to the priesthood or brotherhood, please contact us immediately and we will make the necessary arrangements. If among your acquaintances there is one who manifests a similar disposition please inform him about this.

Address all communications to:
**Very Rev. Commissary-Provincial,
St. Mary's Seminary,
Lemont, Illinois.**

Sveti Jožef, ki si bil vsem kristjanom vedno dober pomočnik, zlasti v najpotrebnejših rečeh, k Tebi se obračamo v zaupanju.

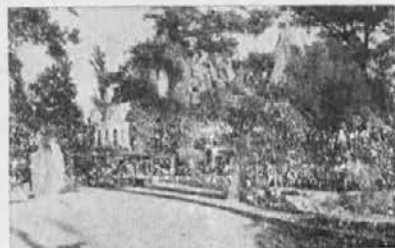
To zaupanje nam ni bilo osramočeno v lanskem in letošnjem letu, ko si toliko dobrih src odprl za našo stvar in nam naklonil toliko dobrotnikov, da smo lahko v nekaj mesecih postavili novo hišo.

Vemo, da boš tudi tej prošnji ustregel in pomagal. Hišo so nam zidarji postavili, toda kaj bomo s hišo, če je ne moremo spremeniti v dober in topel domek.

Hišo zidarji postavljajo, dom si pa moramo sami urediti, smo brali v lepi knjigi o Tebi med letošnjimi duhovnimi vajami. Dom, ki bo predvsem prevzet z blagodišečim kadihom krščanskega življenja. Ti si tudi postavljaj Nazarško hišico, še lepše pa si uredil domek Mariji in Jezusu z svojim lepim vzglednim življenjem.

Tudi mi obljubljam, da se bomo v hiši, ki si nam jo Ti postavil, ravnali po Tvojem zgledu in iz te hišice napravili božji grad, kjer bo Vsemogočni prebival.

Ali misliš, da ne bo v duhu sv. Frančiška, če Te sedaj prosimo, da nam še več dobrotnih src odpreš, ki bodo prispevali v poseben sklad, da lahko vse altare plačamo, da lahko dolg za tabernakelj poravnamo in vse, kar smo si omislili novega pravzaprav kar "na puf". V zaupanju da bo sveti Jožef tudi sedaj priskočil na pomoč. Ali smo predrzno zaupali?

ROMANJA PRI MARIJI POMAGAJ

V LEMONTU

v letu 1942

13. septembra—Medeni piknik.

Ob vseh slovesnih dneh je program romanja:

Maša pri groti z govorom ob 11. uri, v slovenskem in angleškem jeziku. — Po maši kosilo za oddaljene romarje, ki kosilo naroče teden preje. — Popoldan prosta zabava na romarskem gričku.